

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Podnikatelské prostředí, obchodní zvyklosti
a specifika Švédska a jejich dopad na spolupráci
s ČR**

**Entrepreneurial environment, business customs
and specifics of Sweden and their impact on
cooperation with Czech republic**

Daniela Stanová

Cheb 2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Podnikatelské prostředí, obchodní zvyklosti a specifika Švédska a jejich dopad na spolupráci s ČR“

vypracovala samostatně pod vedením Ing. Hany Kunešové. A to s použitím odborné literatury a pramenů uvedených v seznamu, který tvoří přílohu této práce.

V Chebu, dne

.....

Podpis autorky

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Haně Kunešové za rady, náměty a připomínky, které mi byly nápomocné při psaní této práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za podporu během mého studia.

Obsah

Úvod.....	7
1 Podnikatelské prostředí.....	8
1.1 Vnější okolí podniku	8
1.1.1 Geografické prostředí	9
1.1.2 Sociální prostředí	9
1.1.3 Politické a právní prostředí	9
1.1.4 Ekonomické prostředí	10
1.1.5 Ekologické prostředí	11
1.1.6 Technologické prostředí	11
1.1.7 Etické prostředí	11
1.1.8 Kulturně historické prostředí	12
2 Ekonomická situace ve Švédsku.....	14
3 Analýza podnikatelského prostředí pomocí Doing Business Index	18
3.1 Doing Business index ve Švédsku	19
3.1.1 Zahájení podnikání	20
3.1.2 Žádosti o stavební povolení	20
3.1.3 Zapojení elektřiny	21
3.1.4 Registrace majetku.....	22
3.1.5 Získání úvěru	23
3.1.6 Ochrana investorů	23
3.1.7 Placení daní.....	24
3.1.8 Zahraniční obchod	25
3.1.9 Vymáhání plnění ze smluv	26
3.1.10 Řešení úpadku.....	27
4 Analýza podnikatelského prostředí pomocí Global Competitiveness Index.....	28
4.1 Global Competitiveness Index ve Švédsku.....	28
4.1.1 Instituce.....	29
4.1.2 Infrastruktura	30
4.1.3 Makroekonomické prostředí	31
4.1.4 Zdraví a primární vzdělávání.....	31
4.1.5 Vysokoškolské vzdělání a odborné přípravy	32

4.1.6 Efektivita trhu se zbožím	33
4.1.7 Efektivita trhu práce.....	33
4.1.8 Vývoj na finančních trzích.....	34
4.1.9 Technologická připravenost.....	34
4.1.10 Velikost trhu	35
4.1.11 Obchodní vyspělost.....	35
4.1.12 Inovace.....	36
5 Analýza podnikatelského prostředí pomocí Index of Economic Freedom.....	37
5.1 Index of Economic Freedom ve Švédsku.....	38
5.1.1 Role práva	39
5.1.2 Omezené vlády	39
5.1.3 Regulační činnost.....	40
5.1.4 Otevřené trhy	40
6 Analýza podnikatelského prostředí pomocí Economic Freedom of the World index. 42	
6.2 Economic Freedom of the World index ve Švédsku.....	43
6.2.1 Vláda.....	44
6.2.2 Právo	45
6.2.3 Měna	46
6.2.4 Mezinárodní obchod	47
6.2.5 Regulace (úvěrů, práce a obchodu).....	48
7 Srovnání indexů	50
8 Specifika a obchodní zvyklosti ve Švédsku.....	52
8.2 Obchodní zvyklosti	54
8.3 Švédský trh.....	56
8.4 Chyby českých podnikatelů	57
Závěr	59
Seznam tabulek	61
Seznam obrázků.....	62
Seznam použitých zkratk	63
Seznam použité literatury	64

Úvod

Podnikatelské prostředí hraje důležitou roli v životě dnešní moderní lidské společnosti. Pokud má země kvalitní podnikatelské prostředí, přiláká více podnikatelů a investorů, což zlepšuje její celkovou ekonomickou situaci. Švédská ekonomika je jednou z nejspělejších ekonomik dnešního moderního světa, je to dáno i tím, že švédské podnikatelské prostředí je k podnikatelům velmi přívětivé. Švédský trh je velmi podobný tomu českému trhu a to jak strukturou, tak velikostí. Podobně jako Česká republika je i Švédsko silně závislé na exportu svých služeb a především svého zboží.

Cílem této práce je analýza podnikatelského prostředí, obchodních zvyklostí a specifík ve Švédsku. Analýzu podnikatelského prostředí není možné provést bez předcházejícího definování a pochopení pojmu podnikatelské prostředí. V první části této bakalářské práce tedy nejdříve definuji podnikatelské prostředí a jeho jednotlivé prvky. Na základě těchto definic pak v dalších kapitolách analyzuji podnikatelské prostředí ve Švédsku. Analýzu provádím na základě čtyř mezinárodně uznávaných indexů. Těmito indexy jsou Doing Business Index, Global Competitiveness Index, Index of Economic Freedom a Economic Freedom of the World Index. Každý z těchto indexů se zaměřuje na různé prvky podnikatelského prostředí a hodnotí je jiným způsobem. To je hlavní důvod, proč jsem si vybrala právě tyto indexy, protože chci dosáhnout výsledků s co největší vypovídací hodnotou. Zlepšení vypovídací hodnoty chci dosáhnout také tím, že budu čerpat z co nejaktuálnějších vydání publikací, ve kterých jsou dané indexy konstruovány.

Dalším cílem této práce je analýza obchodních zvyklostí a specifických prvků chování Švédů obecně i během obchodních jednání. Tuto analýzu jsem provedla na základě zkušeností různých osob. Čerpala jsem z knih a publikací, které se zabývají problematikou obchodních zvyklostí a diplomatickým protokolem. Dále jsem čerpala z rozhovorů s odborníky na Švédsko, které publikují různá odborná periodika. Shrnutím těchto informací vznikl soubor obecných doporučení. Tato doporučení však nelze brát jako univerzální návod, jak se vždy chovat. Každý člověk je jiný a neexistuje pravidlo, které by platilo na každého. Vždy je třeba odhadnout situaci. S těmito doporučeními bude tedy třeba dále pracovat. Vhodnost aplikace těchto poznatků již bude na zvážení konkrétních situací.

1 Podnikatelské prostředí

Než začneme podnikatelské prostředí analyzovat, musíme znát jeho definici. Podnikatelské prostředí je velmi široký pojem. Existuje mnoho synonym jako například investiční prostředí, podnikatelské klima, či investiční klima. Lze jej definovat různě. Tento pojem můžeme uchopit ze dvou stran: Buď podle definic, které nabízejí mezinárodní organizace, jako například Světová banka nebo dle složek a parametrů mezinárodně uznávaných indexů jako například Global Competitiveness Index (GCI). [10, s. 171]

V této práci se budu zabývat druhým způsobem definování podnikatelského prostředí. Protože budu podnikatelské prostředí ve Švédsku analyzovat pomocí čtyř mezinárodně uznávaných indexů. Podnikatelské prostředí budu tedy definovat podle jednotlivých složek těchto indexů. Tyto složky v podstatě odpovídají jednotlivým prvkům vnějšího okolí podniku.

1.1 Vnější okolí podniku

Podnik není izolován, ale je obklopen vnějším okolím. Vnější okolím podniku rozumíme vše, co se nachází za pomyslnými hranicemi podniku a čím je podnik ovlivňován a co sám může ovlivňovat. Vnější okolí podniku nutí podnik k určitému způsobu chování a to především k volbě určitých cílů a způsobu jejich dosahování. Okolí ovlivňuje podnik zpravidla velmi zásadně, naopak vliv podniku na okolí již tak silný není. Pokud chceme toto vnější okolí analyzovat, musíme vymezit jeho jednotlivé prvky. [14, s. 12]

Některé z prvků jsou hmotné, typicky technické (stroje a zařízení) nebo geografické, řada faktorů má ovšem nehmotnou povahu. Jsou to například právní předpisy, etické normy, hospodářská politika státu apod. Význam jednotlivých prvků pro firmu okolí je do určité míry individuální a primárně závisí na charakteru firmy. Musíme si uvědomit, že tyto prvky nepůsobí vedle sebe, ale vzájemně se prolínají a ovlivňují. Například právní, politické a ekonomické okolí jsou vzájemně velmi propojené, někdy není zcela jednoznačné jejich vymezení. [14, s. 12]

1.1.1 Geografické prostředí

Geografické okolí podniku ovlivňuje především logistiku podniku. Podnik musí při rozhodování o svém umístění vzít v potaz především surovinové bohatství oblasti, dopravní infrastrukturu v oblasti, telekomunikační vybavenost, dostupnost výrobních faktorů, ale také klima. Pokud podnik správně zvolí svou geografickou polohu, může mu to v budoucnu ušetřit velké množství nákladů a to především na dopravu. [14, s. 12]

1.1.2 Sociální prostředí

Sociální okolí má pro podnik značný význam, představuje důsledky činnosti podniku pro společnost. A těmito důsledky by se měl podnik zabývat. V ideálním případě by tato činnost měla být prospěšná jak pro podnik, tak pro společnost. V reálném životě toho lze dosáhnout jen velmi obtížně, zisková orientace podniků staví do popředí zájmy vlastníků kapitálu a manažerů. Tyto zájmy mohou být v rozporu se zájmy společnosti. V rozporu se zájmy společnosti mohou být i zájmy zaměstnanců. Například stávka zaměstnanců dopravního podniku má negativní sociální důsledky na společnost. Kvůli těmto rozporům se většina podnikatelských rozhodnutí stává kompromisem mezi ekonomickou racionalitou a sociální odpovědností podniku. Ohled na sociální důsledky nemusí vždy vést k ekonomickým ztrátám, ale může být buď přímo, nebo zprostředkovaně výnosný. Jak ukazují zkušenosti, je sociální smír jedním ze základních předpokladů ekonomického rozvoje společnosti. [14, s. 13]

1.1.3 Politické a právní prostředí

Politické a právní prostředí jsou spolu úzce spjaté. Politické prostředí je do značné míry rozhodující. Dokud je politický systém v zemi stabilní, lze se přizpůsobit každé politické situaci. Problematická je na tomto prvku právě stabilita, tj. možnost politické změny. Podnik se zájmem o zahraniční obchod bude tedy pečlivě ověřovat politické poměry předpokládané partnerské země. Provedení politické analýzy je vhodné a země lze podle politické stability rozdělit do několika kategorií: politicky velmi stabilní země, politicky relativně stabilní země, politicky neklidné země, země bezprostředně před politickým převratem a země ve válečném stavu. Indikátory pro měření politické stability jsou např. frekvence střídání vlád, náznaky násilí a teroru, revolty na univerzitách či systém politických stran. Je důležité znát, která politická strana je právě u moci. Někdy chce vláda působit jen jako regulátor, jindy chce direktivně

zasahovat či dokonce pomocí podniků státního hospodářství sama vystupovat jako hospodářský činitel. Její intervence mohou zahraniční podnik podporovat nebo naopak jeho aktivity tlumit. Pod politickým vlivem si ale nemůže představovat jen politiku na úrovni státu, ale podnik ovlivňuje do značné míry i komunální politika. Podnik významně ovlivňuje i postoje obecních úřadů. [11, s. 63]

Právní řád země je další důležitou složkou vnějšího okolí. Právo a jeho instituty vytvářejí rámec prakticky pro všechny podnikové činnosti. Právní normy určují, jaké chování podniku je přípustné a jaké nikoliv. Nejdůležitějším právním předpisem je obchodní zákoník. Existuje ale široké spektrum zákonů, které definují možnosti a bariéry podnikání. Důležité je sledovat právní normy, které upravují podnikání subjektů. Jsou to všeobecné podmínky pro zahraniční podnikatelské subjekty, možnost kontroly vlastnictví, možnost nákupu nemovitostí, devizově-právní aspekty podnikání zahraničních subjektů, možnost repatriace zisku do zahraničí, řešení sporů při podnikání se zahraničním a podobně. [14, s. 14] [12, s. 31]

1.1.4 Ekonomické prostředí

Ekonomické okolí má pro podnik zásadní význam. Podnik z ekonomického okolí získává výrobní faktory a kapitál a také se na toto okolí obrací se svými výrobky a službami. Podnik je tedy ve svém rozhodování značně ovlivněn celkovou hospodářskou situací země a její dynamikou. Rozhodování podniku ovlivňují především tyto faktory: dostupnost a ceny výrobních faktorů, daňová zátěž, hospodářský růst, měnový a devizový vývoj. Velmi důležitými prvky ekonomického okolí jsou také odběratelé, dodavatelé a finanční instituce. [14, s. 14-15]

V rámci analýzy ekonomického prostředí provádí podniky také vždy analýzu základních makroekonomických ukazatelů a jejich vývoje. Nejčastěji jde o vývoj HDP na obyvatele, míru inflace, míru nezaměstnanosti, tempo růstu HDP, reálné směnné relace, spotřebu domácností, vývoj investic apod. Analýzy ekonomického prostředí jsou většinou snadno dostupné. Provádějí je jak veřejné instituce (obchodní oddělení velvyslanectví, agentury na rozvoj zahraničního obchodu), tak i soukromé instituce (banky, pojišťovny). [12, s. 31]

1.1.5 Ekologické prostředí

Ekologie je faktorem vnějšího okolí, který musí podniky stále více respektovat. A to buď ze své vůle, nebo je k tomu nutí státní instituce nebo i velmi aktivní občanská sdružení. Ekologie vytváří pro podnikání řadu bariér, představuje pro podniky velkou ekonomickou zátěž. Na druhé straně dává podnikům mnoho šancí, například při výrobě ekologicky nezávadných výrobků. Ekologické chování firem bývá také kladně hodnoceno spotřebiteli. [14, s. 15]

1.1.6 Technologické prostředí

Technologické prostředí a změny technologií jsou zdrojem a motivem technického a technologického pokroku. Ten podnikům umožňuje dosahovat lepších hospodářských výsledků, zvyšovat svou konkurenceschopnost a humanizovat práci. To vše ale může mít negativní vliv na jiné prvky okolí, jako například ekologické či sociální okolí. Pro analýzu technologického prostředí se využívají následující údaje: výdaje na výzkum a vývoj vyjádřené v procentech HDP, výše výdajů na výzkum a vývoj v jednotlivých odvětvích, počet vědeckých pracovníků, vybavenost výpočetní technikou, počet uživatelů internetu a podobně. [12, s. 39-40]

1.1.7 Etické prostředí

Etické okolí podniku jistě nelze podceňovat. Etika hraje v životě podniků stále větší roli. Etika se obecně zabývá tím, co je a není dobré a jaké postoje by měl člověk, aby jednal v souladu s tím, co se obecně považuje za správné a spravedlivé. V podnikatelském světě znamená dodržování etických principů například poskytování pravdivých informací, korektní hospodářské soutěžení a propagační kampaně a poskytování dobrých služeb zákazníkům. Jako neetické se považují především tyto obchodní praktiky: podplácení, celní úniky, poskytování nepravdivých či neúplných informací. [14, s. 15]

To co je považováno za etické do značné míry ovlivňují média a veřejné mínění. Etické cítění je podmíněno historií a také geografii. Co se považuje za neetické nebo až trestné v jedné zemi, může být v jiné zemi tolerováno. Pokud je v dané společnosti vyvinuto etické myšlení, může doplňovat mezery v právním řádu. [14, s. 16]

1.1.8 Kulturně historické prostředí

Kulturně historické okolí je v každé společnosti vytvářeno mnoho let či spíše staletí. Dobrá vzdělanostní a kulturní úroveň obyvatelstva je jednou z podmínek ekonomického rozvoje. Poznat kulturu země, se kterou chceme obchodovat, je naprosto nezbytné. Ale vůbec to není jednoduché. Musíme sledovat celou řadu faktorů.

Řeč

Pro většinu z nás je nejlepším klíčem ke kultuře národa řeč, protože je neviditelnějším prvkem rozdílu mezi kulturami. Může mít bohatou slovní zásobu, může být melodická nebo rytmičtější, měkká či tvrdá. Pokud chce podnik proniknout do zahraničí, musí volit pro danou skupinu zákazníků volit specifické výrazy, a především musí cizí řeč dobře ovládat. Vedle verbálních prvků komunikace je důležité znát i neverbální prvky, které nám mohou mnohdy napovědět více, než to, co je vyslovováno nahlas. [11, s. 68-69]

Náboženství

Význam náboženské víry a její vliv na chování, postoje a vztahy společnosti se v jednotlivých zemích liší. Liší se dokonce i v jednotlivých částech jedné země. Někde je vliv náboženství okrajový, jinde určuje základní kulturní hodnoty a vytváří zákony. Vedle toho, ale ovlivňuje i přímo ekonomiku dané země. Země se liší v počtu a druhu náboženských svátků a dnů volna. Tomu je třeba přizpůsobit pracovní rozvrh. Náboženství ovlivňuje způsob stravování a oblékání. Upravuje také postavení žen, postoje k bohatství a materiálním hodnotám a tím tedy i k vlastnictví a užití zboží a služeb. Náboženské instituce mohou také bránit nebo naopak podporovat technologický rozvoj. [11, s. 66]

Způsob života

Každý národ má své specifické představy o tom, jak by měl probíhat život. S tím souvisí také vnímání času, existují kultury, kde je nepřijatelné přijít pozdě na obchodní schůzku, jiné kultury takové chování tolerují. Je nezbytné tyto představy a zvyklosti znát. Pokud chceme komunikovat s lidmi z jiné země, musíme své chování přizpůsobit jejich kultuře. [11, s. 70]

Na většinu těchto prvků okolí, jako politické, právní, sociální a ekonomické okolí, má značný vliv stát. Tyto státem ovlivňované prvky budu analyzovat pomocí čtyř mezinárodně uznávaných indexů. Těmito indexy jsou Doing business index (DBI), Global Competitiveness Index (GCI), Index of Economic Freedom (IEF) a Economic Freedom of the World index (EFW).

2 Ekonomická situace ve Švédsku

Předtím než se zaměřím na samotnou analýzu podnikatelského prostředí, považuji za nezbytné zhodnotit současnou ekonomickou situaci ve Švédsku. Švédsko patří dlouhodobě k nejrozvinutějším a nejúspěšnějším světovým ekonomikám a zajišťuje svým obyvatelům vysoký životní standard a sociální jistoty. Patří k nejvyspělejšími státům světa s moderní a dynamickou průmyslovou výrobou, s výkonným zemědělstvím a široce rozvinutým, strukturálně stabilizovaným a výkonným sektorem služeb. V celosvětovém měřítku se Švédsko pravidelně umísťuje na předních místech srovnávacích ekonomických studií. V mezinárodním srovnání ekonomických svobod vyniká otevřenost švédského obchodního a investičního prostředí, transparentnost finančního systému, nezávislost justice a příkladně nízká míra korupce. Jako negativum z hlediska podmínek pro hospodářský růst se naopak cítí vysoká míra regulace a vůbec zapojení státu do ekonomiky a přemrštěná sociální ochrana zaměstnanců, která způsobuje nepružnost pracovního trhu a paralyzuje schopnost podnikatelů reagovat na výkyvy konjunktury. Změny v této oblasti jsou jednou z priorit současné vlády, která již při jejich realizaci řadu kroků učinila. [2]

Švédsko je od 1. ledna 1995 členem Evropské unie (EU). Jako člen Evropské unie se musí řídit její legislativou. Tato povinnost do značné míry ovlivňuje kladně i negativně podnikatelské prostředí v zemi. Pokud jakákoliv země přistoupí do Evropské unie, zapojí se do jednotného trhu evropské unie a obvykle tím prohloubí své vztahy s ostatními členskými zeměmi. Švédská ekonomika je silně vývozně orientovaná a tím i silně závislá na mezinárodním obchodě, zejména na vývoji v zemích Evropské unie, se kterými realizuje cca 80 % své zahraniční obchodní výměny. Švédská ekonomika je v mnoha parametrech podobná české - je relativně malá, otevřená a závislá na zahraničním obchodě. Švédské podnikatelské subjekty mohou využívat výhod, které plynou z jednotného vnitřního trhu Evropské unie. Vstupem do EU se Švédsko také připojilo k celní unii, která na dovozy a vývozy z a do třetích zemí uplatňuje jednotné úpravy obchodních vztahů, závazné pro všechny členské státy EU. Evropská unie všemi

dostupnými nástroji zajišťuje výhodný přístup unijního zboží na trhy třetích zemí a otevírá svůj trh pro zahraniční zboží, přičemž důsledně sleduje dodržování mezinárodních pravidel obchodu a v případě jejich porušování přijímá opatření na ochranu svých zájmů. [2]

V roce 1996 se Švédsko stalo také členem Schengenského prostoru. Schengenský prostor a spolupráce jsou založeny na Schengenské dohodě z roku 1985. Schengenský prostor představuje území, na němž je zaručena volnost pohybu osob. Země, které dohodu podepsaly, zrušily všechny vnitřní hranice a používají společné vnější hranice. Zde se používají společná pravidla a postupy vzhledem k vízům pro krátkodobé pobyty, žádosti o azyl a ochranu hranic. Zároveň byla posílena spolupráce a koordinace mezi policejními službami a soudními orgány pro zajištění bezpečnosti v rámci schengenského prostoru. Jádrem schengenského mechanismu je informační systém, který byl vytvořen. Umožňuje, aby pracovníci vnitrostátní ochrany hranic a soudní orgány získávaly informace o osobách či věcech. Protokol připojený k Amsterodamské smlouvě začleňuje rozvoj, který přinesla Schengenská dohoda, do rámce EU. Členství v Schengenském prostoru tedy výrazně zjednodušuje pohyb osob. [6]

Přestože se Švédsko vstupem do Evropské unie zavázalo k přijetí společné měny a přestože splnilo všechna kritéria, která je před přijetím eura nutné splnit, společnou měnu nepřijalo. V roce 2003 se ve Švédsku konalo referendum o přijetí eura, ve kterém obyvatelé rozhodli, že nechtějí společnou měnu přijmout. Zůstává tedy otázkou, jak tuto situaci řešit. Švédsko zřejmě nepostupovalo v souladu se závazky, které přijalo při svém vstupu do Evropské unie. Teď je na samotné Evropské unii, jak se k tomu postaví. Tím, že není Švédsko členem eurozóny a nepoužívá tak euro, ale švédskou korunu, se vyhýbá nevýhodám, které ze členství v eurozóně patří. Mezi tyto nevýhody patří například ztráta samostatné měnové politiky či obtížnější reagování na ekonomické změny prostřednictvím měnového kurzu či úrokových sazeb. Na druhou stranu ale přichází Švédsko o výhody, které členství v eurozóně přináší. Těmi jsou například snížení kurzového rizika, usnadnění obchodních transakcí či to, že spotřebitelé mohou snadněji porovnávat ceny zboží a služeb. Členství v eurozóně také představuje tlak na státy, aby nevykazovaly vysoký schodek veřejných financí a snižovaly zadluženost. [7]

V následující tabulce nalezneme vývoj některých základních makroekonomických veličin ve Švédsku v letech 2001-2010.

Tabulka č. 1: Vývoj základních makroekonomických veličin ve Švédsku

Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
HDP/obyvatel e v paritě kupní síly (Index EU 27 = 100)	122	122	124	126	122	123	125	124	119	123
Míra růstu reálného HDP v %	1,3	2,5	2,3	4,2	3,2	4,3	3,3	0,6	5,0	6,1
Celkový dluh vládního sektoru v % HDP	54.7	52.5	51.7	50.3	50.4	45.0	40.2	38.8	42.6	39.4
Míra inflace v %	2.7	1.9	2.3	1.0	0.8	1.5	1.7	3.3	1.9	1.9
Míra nezaměstnanosti v %	5.6	5.8	6.0	6.6	7.4	7.7	7.1	6.1	6.2	8.3

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Evropského statistického úřadu [4]

V minulých letech se známky hospodářského zpomalení začaly projevovat v roce 2008. Od roku 2008 se některé ekonomické ukazatele začaly zhoršovat a švédská ekonomika tak kopírovala průběh světové konjunktury. Švédská vláda koncem roku 2008 připravila plán stabilizačních opatření pro švédskou ekonomiku ke zmírnění následků mezinárodní finanční krize. Protikrizová opatření zahrnovala tři klíčové oblasti švédské ekonomiky – zaměstnanost, finanční trh, automobilový průmysl. Postupně vláda navýšila i státní rozpočet o dodatečné prostředky ke zvládnutí krize a na její další vývoj

reagovala průběžně nově přijímanými finančními stimuly. Celková částka, kterou vláda v roce 2009 na protikrizová opatření vynaložila, dosáhla 48 mld. USD, což je ekvivalent 1,6 % HDP. Přijatý protikrizový balíček opatření pomohl nastartovat v roce 2010 hospodářský růst, který se udržel až do roku 2011. [1]

Po růstovém téměř dvouletém hospodářském vývoji se začínají negativně projevovat důsledky dluhové krize v eurozóně. Během prvních tří čtvrtletí roku 2011 rostla domácí průmyslová výroba ještě vysokým meziročním tempem okolo 5 - 6 %, útlum nastal ve čtvrtém kvartále roku 2011, kdy se růst HDP ocitl na úrovni pouhého 1,1 %. Celkový růst HDP za rok 2011 vykazuje výši 3,9 %. Inflace za leden 2012 poklesla oproti prosincovému 2,3 % na 1,9 % a v únoru a březnu se udržela v meziročním srovnání na 1,5 %. Švédská měna (SEK) podobně jako jiné suverénní měny nečlenských evropských ekonomik v důsledku turbulencí na evropských finančních trzích střídavě posiluje a oslabuje. [1]

3 Analýza podnikatelského prostředí pomocí Doing Business Index

Doing business index nalezneme v publikaci Doing business, kterou vydává Světová banka. Světová banka je specializovanou institucí Organizace spojených národů (OSN), ale má nezávislé vedení a strukturu. Není bankou v běžném slova smyslu, ale jde o partnerství, které se snaží o snížení chudoby a podporu rozvoje. Skládá se ze dvou institucí: z Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj (IBRD) a Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA). Tyto instituce jsou součástí větší skupiny známé jako skupina Světové banky. Publikaci Doing business vydává Světová banka každoročně. Tato zpráva sleduje a popisuje předpisy více než 180 sledovaných zemí, které posilují nebo omezují obchodní činnosti.

Základním předpokladem podnikání podle Světové banky je to, že ekonomická aktivita vyžaduje dobrá pravidla, pravidla, které by stanovila a vyjasnila vlastnická práva, a snížila tak náklady na řešení sporů; pravidla, která zvýší předvídatelnost ekonomických interakcí a poskytnout smluvním partnerům jistotu a ochranu proti zneužití. Cílem jsou právní předpisy, jež budou efektivní, jednoduché a přístupné všem. [5, s. 4]

Letošní zpráva objasňuje, jak snadné nebo obtížné je pro podnikatele otevřít a provozovat malé a středně velké podniky při plnění příslušných předpisů. Měří a sleduje změny v předpisech týkajících se 10 oblastí v životním cyklu podniku: zahájení podnikání, žádosti o stavební povolení, zapojení elektřiny, registrace majetku, získání úvěru, ochrana investorů, placení daní, vymáhání plnění ze smluv a řešení platební neschopnosti. V sérii výročních zpráv představuje kvantitativní ukazatele o podnikových předpisech a ochraně vlastnických práv, které srovnává v rámci 183 zemí. Ekonomiky jsou seřazeny od 1 do 183 podle jednoduchosti podnikání, využívá se index. Pro každou ekonomiku se index počítá jako žebříček z prostých průměrů percentilu pořadí v každém z 10 témat zahrnutých v indexu Doing Business 2012. Pořadí každé z 10 oblastí je prostý průměr percentilu pořadí v jeho dílčích ukazatelích. [5, s. 4]

Toto pořadí nám řekne mnoho o podnikatelském prostředí v ekonomice, ale neříká úplně vše. Neměří všechny aspekty podnikatelského prostředí důležité pro firmy a investory, nebo které mají vliv na konkurenceschopnost ekonomiky. Přesto, pokud je ekonomika v žebříčku vysoce postavená, znamená to, že vláda vytvořila regulační prostředí příznivé pro provozování podnikání.

3.1 Doing Business index ve Švédsku

Švédsko se podle hodnocení Světové banky umístilo v celkovém žebříčku na 14. místě. Ve Švédsku je tedy podnikatelské prostředí přívětivé a neexistují větší překážky v podnikání. Švédská vláda vytvořila regulační prostředí přívětivé pro podnikání. Toto celkové pořadí nám ale neřekne vše, důležité jsou i roční změny v žebříčku, které nám mohou poskytnout určitý náznak změn v ekonomice. Umístění ekonomiky se může změnit také na základě vývoje v ostatních ekonomikách. Provedené reformy či úpravy mohou selhat a ekonomika přesto bude v žebříčku stoupat, pokud existují země, jejichž obchodní úpravy a reformy měly výraznější dopad na podnikání. Proto je třeba analyzovat jednotlivé složky indexu zvlášť. Následující graf nám ukazuje, jak si švédská ekonomika vedla v jednotlivých sledovaných oblastech. Obrázek č. 1 nám graficky demonstruje, že švédská ekonomika opravdu získala velmi dobré hodnocení.

Obrázek č. 1: Hodnocení Švédska v jednotlivých sledovaných oblastech

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Světové banky [5]

3.1.1 Zahájení podnikání

Jednoduchá formální registrace firem má mnoho okamžitých přínosů pro společnost, podnikatele a zaměstnance. Registrované firmy mají přístup ke službám a institucím a novým trhům. Jejich zaměstnanci mohou těžit z ochrany stanovené zákonem. Nespornou výhodou je omezené ručení. Tato hranice finanční odpovědnosti dává majitelům společnosti jistotu, že jejich osobní majetek není ohrožen. V ekonomice, kde je jednoduché zahájit podnikání, vznikají lehce nová pracovní místa a vytváří se tak i dobré podmínky pro to, aby se zvýšily vládní příjmy.

Podle údajů Světové banky vyžaduje zahájení podnikání ve Švédsku 3 postupy, trvá 15 dní, náklady jsou 0,6% z příjmu na obyvatele a vyžaduje minimální splacený kapitál 14,0% z příjmu na obyvatele. Švédsko se umístilo v oblasti zahájení podnikání na 46. místě v žebříčku 183 zemí. V posledních pěti letech se tato položka výrazně změnila jen v minimálním splaceném kapitálu, v roce 2005 byl vyžadovaný minimální kapitál 33,7 procenta z příjmu na obyvatele. Mírně se snížily také náklady a to z 0,7% z příjmu na obyvatele na současných 0,6%. Ostatní části této položky zůstávají stále stejné. Švédsko je tedy dlouhodobě ekonomikou, ve které je vcelku snadné zahájit podnikání. Nejdříve musíme získat od švédské banky potvrzení, že na bankovních účtech je složena celková peněžní částka, která má být splacena. Získání takového potvrzení trvá přibližně 1 den. Po té musíme podat žádost u švédského registračního úřadu a získat potvrzení o registraci. Žádost můžeme podat zdarma a stačí, pokud ji podáme online. Žádost se vyřizuje přibližně 14 dní. Musíme se zaregistrovat také u švédské daňové agentury (Swedish Tax Agency). Registrace je opět jednoduchá a je možné ji provést online, tato registrace probíhá paralelně s předchozí registrací a trvá pouze jeden den. Po těchto registracích již můžeme začít podnikat, je to tedy opravdu velmi jednoduché a rychlé.

3.1.2 Žádosti o stavební povolení

Regulace výstavby má zásadní vliv na ochranu veřejnosti. Musí být efektivní, abychom sice chránili veřejnost, ale abychom na druhou stranu nadměrně neomezovali určitá odvětví, která jsou pro dané hospodářství důležitá. V zemích, kde je dodržování stavebních předpisů příliš nákladné a časově náročné, se rozvíjí podplácení stavebních inspektorů. Dokonce to může vést až k nelegálním stavbám, které mohou být

konstrukčně opravdu ve špatném stavu a ohrožují celou společnost. Pro všechny je tedy lepší, pokud je získání stavebního povolení proces jednoduchý, přímočarý a levný.

Podle údajů Světové banky žádost o stavební povolení se vyžaduje 7 postupů, trvá 116 dní a náklady jsou 81,6% příjmů na obyvatele. Švédsko se umístilo v oblasti žádostí o stavební povolení na 23. místě v žebříčku 183 zemí. V posledních pěti letech se podobně jako u předchozí oblasti změnilo pouze náklady, ty se snížily z 91,7% v roce 2007 na současných 81,6%. Ostatní části této položky opět zůstávají stejné. Ve Švédsku je tedy ve srovnání s jinými zeměmi poměrně jednoduché získat stavební povolení. Nenalezneme zde tedy mnoho ilegálních staveb a nedochází k podplácení.

Nejprve musíme získat stavební povolení, což může trvat až 60 dní, poté musíme informovat stavební komisi o zahájení stavby a jmenovat odpovědnou osobu a to nejméně tři týdny před zahájením stavby. Samotné informování a jmenování trvá jeden den. Během tří týdnů před zahájením stavby probíhají další činnosti a to získání rozhodnutí o vytyčování budovy na zemi a následné získání certifikátu od stavební komise obce. Také se musíme zúčastnit konzultačního setkání se stavebním výborem a stavebníkem. Pokud splníme všechny požadavky, získáme od stavební komise konečné osvědčení. Stavební povolení se netýká technických požadavků na stavby. Po té musíme připojit vodu a odpad, čas a náklady na vodu a kanalizaci závisí do určité míry na vzdálenosti od výkopových prací. Poslední, co musíme získat je telefonní připojení, to trvá asi 10 dní.

3.1.3 Zapojení elektřiny

Přístup ke spolehlivé a cenově dostupné elektrické energii je pro podniky zásadní. V zemích, kde není dostupná spolehlivá a stabilní elektrická energie, musí firmy spoléhat na vlastní zásobování a to často přináší neúnosně vysoké náklady, které nejsou firmy ochotné a v podstatě ani schopné nést. Prvním krokem pro podnikatele je skoro vždy připojení k elektrické síti.

Podle údajů Světové banky jsou k získání elektrické energie potřeba 3 postupy, trvá 52 dní a stojí 20,7% příjmů na obyvatele. Švédsko se umístilo v oblasti zapojení elektřiny na v 8. místě. V porovnání s jinými ekonomikami je tedy získání elektrického

připojení ve Švédsku velmi jednoduché. Pokud se podíváme na celosvětový průměr, vidíme, že sice musíme dodržet 5 postupů, což je jen o 2 více, ale bude nám to trvat 111 dní déle. To už je oproti Švédsku obrovský rozdíl.

Nejdříve musíme předložit u distributora elektrické energie žádost o připojení, žádost je možné podat v elektronické podobě. Schválení žádosti trvá asi 10 dní. Po té probíhá samotné připojování k elektřině, které trvá přibližně 28 dní, a vše provádí pracovníci distributora elektrické energie. Jakmile jsou práce dokončeny, získáme od distributora certifikát a můžeme využívat elektrickou energii. Kontrola provedených prací a vystavení certifikátu trvá asi 14 dní.

3.1.4 Registrace majetku

Formální zajištění vlastnického práva je pro podnikatele zásadní. Pokud je formální převod nemovitostí příliš nákladný nebo složitý, může docházet k neformálním prodejm. V případě, kdy je nemovitost vlastněna pouze neformálně, tak se dá jen těžko spravovat a prakticky neexistuje šance, že bude přijata jako zástava u půjček a tím se podniku omezuje přístup k financím.

Podle údajů Světové banky je k registraci majetku v Švédsku třeba 1 postup, trvá 7 dní a náklady na registraci představují 4,3% z hodnoty nemovitosti. Švédsko se umístilo na 19. místě. Meziroční změna nebyla velká, změnila se pouze náklady, zvýšily se z 3% na 4,3 %. Ostatní hodnoty zůstaly stejné. Tato část indexu byla stejným způsobem měřena jen v posledních dvou letech, nejsou tedy k dispozici relevantní data za předešlé roky. V roce 2011 zjednodušila švédská vláda získání majetku tím, že zrušila požadavek na udělení povolení od obce, naopak v roce 2012 byly zvýšeny náklady na převod majetku mezi firmami.

Pokud chceme získat novou nemovitost, musíme na katastru nemovitostí předložit originál a jednu kopii převodní listiny s podpisy obou stran. Nepotřebujeme k tomu advokáta ani notáře. Běžnou praxí je podání prostřednictvím banky, které usnadňuje placení registračních poplatků. Účelem registrace je chránit zájmy jakékoli osoby, která má právo na vlastnictví. Na konci celého procesu, který trvá 7 dní, dostanou účastníci dopis dokládající zápis do rejstříku nemovitostí.

3.1.5 Získání úvěru

To, že složitost získávání úvěrů přímo ovlivňuje danou ekonomiku, je v celku jasné. Pomocí úvěrů financují podniky svou činnost, a pokud je získání úvěru zdlouhavé a drahé, nemají podniky finance na svou činnost, nemohou inovovat a podporovat tak celkový hospodářský růst dané země.

Podle údajů Světové banky se umístilo Švédsko v této oblasti na 48. místě. V rámci této oblasti se počítají 4 dílčí složky. Těmi jsou: index síly zákona, který nabývá hodnot od 0 do 10 a udává stupeň ochrany dlužníků a věřitelů, index hloubky informací, který nabývá hodnot od 0 do 6 a udává rozsah a dostupnost informací o úvěrech, pokrytí veřejného sektoru (v % dospělých), které udává počet jednotlivců a firem vedených ve veřejném úvěrovém rejstříku a pokrytí soukromého sektoru (v % dospělých), které udává počet jednotlivců a firem vedených v největším soukromém úvěrovém rejstříku. První index má pro Švédsko hodnotu 7 a druhý hodnotu 5, což je vcelku dobrý výsledek. Co se týče pokrytí sektorů, tak je soukromý sektor pokryt ze 100% a veřejný sektor z 0%. Meziročně nedošlo k žádným změnám v hodnotách dílčích ukazatelů. Změnilo se jen celkové pořadí Švédska. To je dáno vývojem v ostatních ekonomikách.

3.1.6 Ochrana investorů

Investoři jsou důležitým zdrojem potřebného kapitálu pro růst, inovace a rozšiřování. Pokud zákony investory nechrání nebo je chrání jen velmi málo, mohou se investoři zdráhat investovat. Naopak dobré předpisy jasně definují transakce se spřízněnými osobami, podporují jasné a účinné poskytování informací, vyžadují účast akcionářů na zásadních rozhodnutích společnosti a jasné standardy pro firemní odpovědnosti.

Podle údajů Světové banky se Švédsko v oblasti ochrany investorů umístilo na 29. místě. V rámci této oblasti se zjišťují 4 dílčí indexy, které všechny nabývají hodnot od 0 do 10. Těmito indexy jsou: index rozsahu zveřejnění, který zjišťuje, jak snadná je výměna informací mezi spřízněnými osobami, index odpovědnosti, který zjišťuje, jaké opravné prostředky (náhrada škody, odstoupení od smlouvy a podobně) mají zúčastněné strany, index odhalení, který zjišťuje, jak snadný je přístup k vnitřním informacím firmy a index ochrany, který je prostým průměrem předešlých tří indexů. Poslední jmenovaný index dosáhl pro Švédsko hodnoty 6,3. Tuto hodnotu snížil především index odpovědnosti s hodnotou 4. Naopak index rozsahu zveřejnění a index

odhalení dosáhly vcelku vysokých hodnot 6 a 8. Meziročně se hodnoty opět nezměnily, změnilo se pouze pořadí Švédska. Švédsko se posunulo z 28. na 29. místo. Opět to bylo dáno změnami v ostatních ekonomikách.

3.1.7 Placení daní

Dá se říct, že daně jsou nezbytné. Jsou prostředkem na financování veřejného vybavení, infrastruktury a veřejných služeb, které jsou zásadní pro řádné fungování ekonomiky. Ale úroveň daňových sazeb musí být pečlivě zvážena a země by se měly vyhnout zbytečně složitým daňovým pravidlům. Podle dat Světové banky je větší podíl ekonomické aktivity v šedé či černé ekonomice mnohem vyšší v zemích, kde je obtížné a nákladné platit daně.

Švédsko se podle údajů Světové banky umístilo na 50. místě. V průměru firmy uskuteční 4 daňové platby ročně, stráví 122 hodin ročně přípravou a placením daní a zaplatit celkové daně ve výši 15,7% ze zisku. Relevantní data jsou dostupná pouze za poslední dva roky a během tohoto období se nezměnila žádná sledovaná veličina. Změnilo se pouze pořadí švédské ekonomiky a to směrem dolů, což bylo způsobeno vývojem v ostatních sledovaných ekonomikách. Tabulka č. 2 obsahuje data švédské ekonomiky a průměrná data zemí OECD.

Tabulka č. 2: Hodnoty v oblasti placení daní

Ukazatel	Švédsko	Průměr zemí OECD
Platby (počet za rok)	4	13
Čas (hodiny za rok)	122	186
Daň ze zisku (%)	15,7	15,4
Daň z příjmů ze závislé činnosti (%)	35,5	24,0
Ostatní daně (%)	1,6	3,2
Celková daň (%)	52,8	42,7

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Světové banky [5]

Vidíme tedy, že ve Švédsku je potřeba platit daně pouze čtyřikrát do roka, což je oproti regionálnímu průměru velmi málo. Avšak čas strávený při vyměřování a placení daní již tak rozdílný není. Přesto ve Švédsku oproti regionálnímu průměru čas ušetříme. Daň

ze zisku ve Švédsku je srovnatelná s regionálním průměrem. Daň z příjmů ze závislé činnosti je ve Švédsku podstatně vyšší, než je regionální průměr. Zaměstnanci tedy platí o 11,5 % vyšší daně než průměrný zaměstnanec v zemích OECD. Výše ostatních daní je ve Švédsku poloviční oproti regionálnímu průměru. Celkové daňové zatížení je o více než 10% vyšší než je regionální průměr.

3.1.8 Zahraniční obchod

V dnešním globalizovaném světě je obchod mezi ekonomikami snadnější, ale také je pro podnikání stále důležitější. Nadměrné požadavky, komplikované celní postupy, neefektivní provoz přístavů a nedostatečná infrastruktura vedou k růstu nákladů a zpoždění pro vývozce i dovozce.

Podle údajů Světové banky se Švédsko umístilo na vynikajícím 8. místě. Export standardního kontejneru ze Švédska vyžaduje 3 dokumenty, trvá 8 dní a náklady činí 697 dolarů. Import stejného kontejneru vyžaduje 3 dokumenty, trvá 6 dní a stojí 735 dolarů. Během posledních let se mírně změnily pouze náklady, mírně se zvýšily jak u exportu, tak u importu. V tabulce č. 3 vidíme srovnání švédské ekonomiky s ekonomikami OECD.

Tabulka č. 3: Hodnoty v oblasti zahraničního obchodu

Ukazatel	Švédsko	Průměr zemí OECD
Počet dokumentů potřebných k exportu	3	4
Nutný čas k exportu (dny)	8	10
Náklady na export (dolary na kontejner)	697	1032
Počet dokumentů potřebných k importu	3	5
Nutný čas k importu (dny)	6	11
Náklady na import (dolary na kontejner)	735	1085

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Světové banky [5]

Vidíme tedy, že obchod se zahraničím není ve Švédsku nijak zásadně regulován. Ve všech sledovaných oblastech indexu je jednodušší zahraniční obchod ve Švédsku než v zemích OECD. Náklady na mezinárodní obchod jsou ve Švédsku podstatně nižší,

nežli je průměr v zemích OECD, je třeba méně dokumentů a je všeobecně rychlejší. Dokumenty, které při vývozu či dovozu do Švédska musíme mít, jsou tyto: konosament neboli nákladní list, faktura a vývozní či dovozní celní prohlášení.

3.1.9 Vymáhání plnění ze smluv

Dobře fungující soudy pomáhají podnikům rozšířit své sítě a trhy. Pokud to zjednoduším, tak lze říct, že bez efektivního prosazování smluv, by lidé mohli spolupracovat jen s rodinou, přáteli a dalšími osobami, s nimiž mají dobré vztahy. V zemích, kde je vymáhání plnění ze smluv efektivní, jsou firmy ochotnější jednat s novými věřiteli či zákazníky, a mají lepší přístup k úvěrům.

Podle údajů Světové banky se Švédsko umístilo na 54. místě. Je to tedy oblast, ve které je Švédsko nejslabší. Prosazení smlouvy zahrnuje 30 procesů, trvá 508 dní a náklady představují 31,2% z hodnoty pohledávky. Za posledních pět let se jen nepatrně snížily náklady, a to pouze o jednu desetinu procenta. Tabulka č. 4 nám představuje data pro švédskou ekonomiku a průměr zemí OECD.

Tabulka č. 4: Hodnoty v oblasti vymáhání plnění ze smluv

Ukazatel	Švédsko	Průměr zemí OECD
Čas (dny)	508	518,03
Náklady (% z pohledávky)	31,2	19,71
Počet nutných činností	30,0	31,42

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Světové banky [5]

Zde můžeme vidět, že se Švédsko od průměru zemí OECD výrazně neliší ani v potřebném čase ani v počtu nutných operací. Pouze náklady vyjádřené jako procento z pohledávky jsou ve Švédsku výrazně vyšší. Nejvíce tuto položku zvyšují náklady na právního zástupce, které tvoří 28% nároku. Další dvě složky, kterými jsou soudní náklady a náklady na vymáhání, tvoří oproti nákladům na právního zástupce zanedbatelnou částku. Dohromady za obě položky je to 3,2% z pohledávky.

3.1.10 Řešení úpadku

Funkční konkurzní systém zajistí přežití ekonomicky efektivních firem a přerozdělení zdrojů těch neefektivních. Rychlá a levná insolvenční řízení vedou k rychlému návratu k normálnímu provozu podniků. Fungující konkurzní systémy zlepšují představy věřitelů i dlužníků o výsledku konkurzního řízení a usnadňují přístup k financím. Existuje více životaschopných podniků a tím se zrychluje růstu a udržitelný rozvoj v ekonomice jako celku.

Podle údajů Světové banky se Švédsko umístilo na 19. místě. Řešení úpadku trvá v průměru 2 roky a stojí přibližně 9% z majetku dlužníka. Průměrná míra zpětného získání částky je 75,8 centů za dolar. V průběhu uplynulých pěti let se měnila pouze míra zpětného získání částky, ta se meziročně mírně měnila směrem dolů i směrem nahoru. Jinak je tento ukazatel dlouhodobě stabilní.

4 Analýza podnikatelského prostředí pomocí Global Competitiveness Index

Global Competitiveness index neboli Index globální konkurenceschopnosti zveřejňuje v publikaci Zpráva o globální konkurenci (Global Competitiveness Report) Světové ekonomické fórum (WEF). Světové ekonomické fórum je nezávislá mezinárodní organizace se sídlem v Ženevě.

Zpráva přispívá k pochopení klíčových faktorů určujících hospodářský růst, pomáhá vysvětlit, proč jsou některé země ve zvyšování úrovně příjmů a příležitostí pro jejich obyvatelstvo úspěšnější než jiné a je pro politiky a podnikatelskou sféru důležitým nástrojem při formulaci zlepšení hospodářské politiky a institucionální reformy.

Nejnovější zpráva obsahuje rekordní počet 142 ekonomik, a tím zůstává i nadále jedním z nejkompaktnějších hodnocení svého druhu. Obsahuje podrobné profily všech zkoumaných ekonomik, při jejich hodnocení využívá více než sto různých indikátorů. WEF v této publikaci sleduje vývoj ve 12 pilířích konkurenceschopnosti. Těmito pilíři jsou: instituce, infrastruktura, makroekonomické prostředí, zdraví a základní vzdělání, vysokoškolské vzdělání a odborné přípravy, efektivita trhu se zbožím, efektivita trhu práce, rozvoj finančního trhu, technologická připravenost, velikost trhu, obchodní vyspělost a inovace. [16, s. 14]

4.1 Global Competitiveness Index ve Švédsku

Švédsko si oproti loňskému roku pohoršilo o jedno místo. Podle hodnocení Světového ekonomického fóra se nachází na 3. místě za Švýcarskem a Singapurem. Stejně jako ve Švýcarsku byl i ve Švédsku kladen velký důraz na vytváření podmínek pro inovace a růst. Kvalita veřejných institucí je prvotřídní, s velmi vysokým stupněm efektivnosti, důvěry a transparentnosti. Tabulka č. 5 obsahuje informace o umístění a hodnocení Švédska v jednotlivých pilířích. I když budu jednotlivé pilíře analyzovat samostatně, je důležité uvědomit si, že nejsou nezávislé. Mají tendenci se vzájemně ovlivňovat, oslabení v jedné oblasti má často negativní vliv na další oblasti. Například dobrého

hodnocení v oblasti inovací v podstatě nelze dosáhnout bez zdravé, dobře vzdělané a vyškolené pracovní síly a bez dostatečného financování. Analýza jednotlivých oblastí samostatně nám poskytne údaje z jednotlivých specifických oblastí a může nám ukázat, které oblasti se v konkrétní zemi musí zlepšit.

Tabulka č. 5: Hodnocení Švédska podle jednotlivých pilířů

Pilíř	Umístění Švédska	Hodnocení Švédska
Instituce	2	6,1
Infrastruktura	13	5,7
Makroekonomické prostředí	13	6,1
Zdraví a primární vzdělávání a odborné přípravy	18	6,3
Vysokoškolské vzdělávání a	2	5,8
Efektivita trhu se zbožím	7	5,2
Efektivita trhu práce	25	4,8
Rozvoj finančního trhu	11	6,2
Technologická připravenost	2	5,3
Velikost trhu	31	4,6
Obchodní vyspělost	2	5,8
Inovace	2	5,8

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Světového ekonomického fóra [16]

4.1.1 Instituce

Institucionální prostředí je určeno právním a správním rámcem, v němž jednotlivci, firmy, a vlády ovlivňují tvorbu bohatství. Význam zdravého institucionálního prostředí je stále zjevnější a to zejména nyní v době hospodářské krize. Kvalita institucí má silný vliv na konkurenceschopnost a růst. Ovlivňuje investice a rozhodnutí a hraje klíčovou roli ve způsobech, jakými společnosti distribuují. Role institucí přesahuje právní rámec. Zohledňuje vládní postoj k trhům a činnosti vlády, které ovlivňují podnikatelské

prostředí. Přestože se ekonomická literatura zaměřuje především na veřejné instituce, soukromé instituce jsou také důležitým prvkem v procesu vytváření bohatství. Nedávná světová finanční krize, spolu s četnými firemními skandály, zdůraznily význam účetnictví a výkaznictví a transparentnost pro předcházení podvodům.

Švédsko v oblasti institucí podle v žebříčku Světového ekonomického fóra získalo vynikající 2. místo s hodnocením 6,1. Ve všech 21 oblastech získalo Švédsko vynikající nebo dobré hodnocení. Vynikající hodnocení mají především firmy, které vykazují vysoké etické chování, podporované auditem a výkaznictvím. Švédské soudy jsou nezávislé a perfektně zajišťují ochranu duševních práv. Ve Švédsku se prakticky neseťkáme s negativními dopady vládních rozhodnutí, jako je nadměrná byrokracie, nadměrná regulace, korupce, nepoctivost při získávání veřejných zakázek, nedostatek transparentnosti a důvěryhodnosti a podobně. Veřejnost důvěřuje svým politikům, političtí činitelé nejsou úplatní a neplýtvají vládními výdaji. Také policejní služby jsou velmi spolehlivé a jsou úspěšné v boji proti terorismu, organizovanému zločinu a proti zločinu a násilí všeobecně. A to zejména díky podpoře vlády.

4.1.2 Infrastruktura

Rozsáhlá a efektivní infrastruktura je rozhodující pro zajištění efektivního fungování ekonomiky, je důležitým faktorem, který určuje umístění hospodářských činností a druhy činností nebo sektorů, které se mohou vyvinout na konkrétním místě. Dobře vyvinutá infrastruktura snižuje vliv vzdálenosti mezi regiony, integruje národní trh a jeho spojení na trhy v jiných zemích a regionech. Kvalita a rozsáhlost dopravní sítě významně ovlivňuje hospodářský růst. Ekonomiky jsou také silně závislé na dodávkách elektřiny, pokud není elektrická síť kvalitní a spolehlivá, nemohou podniky a továrny nerušeně fungovat. V neposlední řadě je pro ekonomiku důležitá stabilní a rozsáhlá telekomunikační síť, která umožňuje rychlý tok informací a pomáhá zajistit komunikaci mezi podniky.

V oblasti infrastruktury se Švédsko podle hodnocení Světového ekonomického fóra umístilo na dobrém 13. místě s hodnocením 5,7. Švédsko se může pochlubit propracovanou infrastrukturou a to zejména v letecké a vodní dopravě. V obou těchto oblastech se Švédsko umístilo na 11. místě. Trochu horší hodnocení získalo Švédsko v oblasti železniční a silniční dopravy. Přesto je infrastruktura velmi propracovaná

a efektivní a umožňuje podnikatelům, aby dostali své zboží a služby na trh bezpečně a včas. Stejně tak usnadňuje pohyb pracovníků při hledání pracovních míst. Elektrická síť je v rozvinuté švédské ekonomice rozsáhlá, stabilní, kvalitní a spolehlivá. Také telekomunikační síť je velmi hustá a kvalitní. Ve Švédsku připadá na 100 obyvatel 113,5 mobilního telefonu, to se může zdát jako vysoké číslo, ale přesto si s ním Švédsko vysloužilo až 50. místo. Oproti tomu se umístilo na 11. místě, co se týká pevných linek, a to přestože na 100 obyvatel připadá 53,5 pevných telefonních linek, což je mnohem menší číslo než u mobilních telefonů. Je to způsobeno tím, že švédská veřejnost ustupuje od využívání pevných telefonních linek a využívá mobilní telefony, ale podniky stále ve velké míře pevné linky využívají. Podobná situace je i v České republice.

4.1.3 Makroekonomické prostředí

Stabilita makroekonomického prostředí je velmi důležitá pro podnikání, ačkoliv je pravda, že makroekonomická stabilita sama nemůže zvýšit produktivitu země, je také pravdou, že makroekonomický chaos škodí hospodářství. Ekonomika nemůže růst udržitelným způsobem, pokud není makroekonomické prostředí stabilní.

Švédská ekonomika se v oblasti makroekonomického prostředí podle hodnocení Světového ekonomického fóra umístila na vynikajícím 13. místě a to znamená, že se může pochlubit stabilním makroekonomickým prostředím, s téměř vyrovnaným rozpočtem. Na prvním místě mezi srovnávanými ekonomikami se Švédsko umístilo s roční změnou inflace, která byla 1,9%. Ale oproti tomu se umístila na 70. místě v oblasti veřejného dluhu, ale i vyšší veřejné zadlužení je pro švédskou ekonomiku zvládnutelné.

4.1.4 Zdraví a primární vzdělávání

Zdravá pracovní síla je zásadní pro konkurenceschopnost a produktivitu země. Pracovníci, kteří jsou nemocní, jsou méně produktivní. Špatný zdravotní stav vede k významným nákladům na podnikání, protože mají vysokou absenci. Kromě zdraví, tento pilíř bere v úvahu množství a kvalitu základního vzdělání obyvatelstvo, které je v dnešní době stále důležitější. Základní vzdělání zvyšuje účinnost každého

jednotlivého pracovníka. Pracovníci, kterým se nedostalo kvalitního vzdělání, může provádět pouze jednoduché manuální úkoly a je pro ně mnohem těžší přizpůsobit se pokročilejším technologiím. Nedostatek základního vzdělávání je tedy obrovskou překážkou pro rozvoj podnikání.

Úroveň zdravotní péče je ve Švédsku podle hodnocení Světového ekonomického fóra velmi vysoká. Tento ukazatel mimo jiné sleduje i počet případů malárie, tuberkulózy a HIV a jejich obchodní dopad. Malárie se ve Švédsku vůbec nevyskytuje, nepřináší tedy žádný obchodní dopad. Výskyt tuberkulózy je 4,04 nemocných na 100 000 obyvatel. Kvůli tomuto vyššímu výskytu se Švédsko umístilo až na 15. místě. Obchodní dopad tuberkulózy ve Švédsku není ale tak vysoký, Švédsko se umístilo na 3. místě. Míra výskytu HIV je 0,1 % dospělého obyvatelstva, což není nijak vysoké číslo, a proto je Švédsko, co se týče výskytu HIV na 4. místě. Kojenecká úmrtnost je velmi nízká. Průměrná délka života je 81,4 let, což představuje devátou nejvyšší průměrnou délku života ze všech sledovaných ekonomik. Kvalita základního vzdělání je vysoká a základní vzdělání dosáhlo 94,6% obyvatelstva.

4.1.5 Vysokoškolské vzdělání a odborné přípravy

Kvalita vysokoškolského vzdělávání a odborné přípravy je pro ekonomiku rozhodující. Ekonomika potřebuje vzdělané pracovníky, kteří jsou schopni přizpůsobit se rychle se měnícímu prostředí a výrobnímu systému. Vzdělávání zaměstnanců je v mnoha zemích zanedbané, přestože se stále vyvíjejí nové technologie a je tedy třeba pracovníky vzdělávat, aby mohly obsluhovat stroje využívající tyto nové technologie.

Vysokoškolské vzdělání a odborné přípravy jsou podle hodnocení Světového ekonomického fóra ve Švédsku velmi kvalitní, Švédsko si za to vysloužilo 2. místo. Vzdělávací systém je opravdu vysoce kvalitní a produkuje vzdělané a kvalitní pracovníky. Dílčí oblast matematiky a přírodních věd nedosahuje tak vysokého hodnocení jako celek, ale přesto je vzdělávání v této oblasti na celkem vysoké úrovni. Školy jsou perfektně řízeny a vybaveny. Co se týče přístupu k internetu na školách, získalo Švédsko 2. místo. Znamená to, že na většině škol je internet dostupný. Vzdělávací služby a výzkum jsou dobře dostupné. Vzdělávání zaměstnanců také získalo vynikající 2. místo.

4.1.6 Efektivita trhu se zbožím

Země s efektivními trhy se zbožím jsou v dobré pozici, aby mohly produkovat správnou kombinaci produktů a služeb vzhledem ke své specifické nabídce a poptávce a zajistit, že toto zboží může být efektivně obchodováno. Pro zajištění efektivity trhu je nezbytná zdravá domácí i zahraniční konkurence na trhu. Konkurenceschopnosti země brání silně zatěžující daňový systém, omezující a diskriminační pravidla pro přímé zahraniční investice, omezení zahraničního obchodu. Efektivita trhu závisí také na podmínkách poptávky, jako je orientace na zákazníka a chování kupujícího. Z kulturních či historických důvodů jsou zákazníci v různých zemích odlišní.

Komoditní trhy ve Švédsku jsou podle hodnocení Světového ekonomického fóra velmi efektivní. Konkurence na trzích samozřejmě existuje, ale není příliš intenzivní. Neexistuje mnoho firem s dominantním prostředím na trhu a ten malý počet takových firem svého postavení nezneužívá. Švédsko má nejsilnější antimonopolní politiku ze sledovaných ekonomik. Zahájení podnikání ve Švédsku je rychlé, není zatížené zbytečnou byrokracií. Oproti tomu jsou firmy ve Švédsku zatíženy vysokým zdaněním. V oblasti rozsahu a dopadu zdanění se švédská ekonomika umístila až na 113. místě. Ve Švédsku existuje jen zanedbatelné množství obchodních bariér, a také proto je zahraniční účast na obchodu vysoká. Švédské firmy jsou silně orientovány na zákazníka. Chování zákazníků je sofistikované.

4.1.7 Efektivita trhu práce

Účinnost a flexibilita trhu práce je rozhodující pro zajištění toho, aby pracovníci byli přidělováni tak, aby bylo jejich využití co nejefektivnější. Trhy práce proto musí mít možnost přesunout pracovníky z jedné ekonomické aktivity do druhé a to rychle a za nízkou cenu a umožnit mzdové výkyvy bez velkých sociálních dopadů. Efektivní trhy práce musí také zajistit jasné vztahy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem.

Švédský trh práce není podle hodnocení Světového ekonomického fóra příliš pružný. Ohodnocení zaměstnanců příliš často neodpovídá jejich produktivitě. Mzdy nejsou pružné a Švédsko nemá dobře propracované postupy přijímání a propouštění

zaměstnanců. Na druhou stranu ale perfektně funguje komunikace mezi zaměstnavateli a zaměstnanci. Ženy nejsou diskriminovány a dosahují podobných výdělků jako muži na stejných postech. Švédský pracovní trh si dokáže udržet své nejlepší pracovníky a skoro nedochází k takzvanému odlivu mozků.

4.1.8 Vývoj na finančních trzích

Efektivní finanční sektor přiděluje finanční prostředky spíše podle nejvyšší očekávané míry výnosnosti nežli na základě politických rozhodnutí. Ekonomiky vyžadují sofistikované finanční trhy, které mohou poskytnout soukromému sektoru kapitál. A to především ze zdrojů, jako jsou půjčky od bankovního sektoru, cenné papíry a další finanční produkty.

Švédský finanční trh je podle hodnocení Světového ekonomického fóra velmi rozvinutý a sofistikovaný, také proto se švédská ekonomika v této oblasti umístila na 11. místě. Finanční služby jsou snadno dostupné a jsou ve srovnání s ostatními ekonomikami levné. Získání úvěru není vůbec složité ani nákladné. Bankovní sektor je velmi důvěryhodný, stabilní a transparentní. Vláda využívá vhodných regulací pro ochranu investorů.

4.1.9 Technologická připravenost

V dnešním globalizovaném světě jsou technologie pro firmy stále důležitější, potřebují je sledovat a získávat, aby mohly prosperovat a konkurovat ostatním. Není důležité, zda používaná technologie byla vytvořena na území daného státu, to není směrodatné pro zvýšení produktivity. Naopak velmi důležité je, zda firmy v dané zemi mají přístup k moderním technologiím a mají možnost je využívat. Je tedy důležité uvědomit si, že je třeba odlišit úroveň technologií od schopnosti země inovovat a rozšiřovat hranice znalostí.

Švédsko se v oblasti technologické připravenosti podle hodnocení Světového ekonomického fóra umístilo na skvělém 2. místě. Švédská ekonomika pružně přijímá stávající technologie, informační a komunikační technologie jsou běžně využívány v každodenní činnosti a výrobě. Nejnovější technologie jsou firmám prakticky ihned

k dispozici, právě na švédském trhu jsou nové technologie nejdostupnější. Firmy na švédském trhu také dokážou takové situace nejlépe a nejefektivněji využít a nové technologie začít používat. Celých 90% obyvatelstva používá internet, 31,6% si jej předplácí.

4.1.10 Velikost trhu

Velikost trhu má vliv na produktivitu, jelikož velké trhy umožňují firmám využívat úspory z rozsahu. V éře globalizace se mezinárodní trhy staly náhradou za domácí trhy a to zejména pro malé země. Vývoz tedy může být považován za rozšíření domácí poptávky při určování velikosti trhu pro firmy v dané zemi. Celková velikost trhu tak odráží velikost jak domácího tak zahraničního trhu.

Co se týče velikosti domácího a zahraničního trhu umístila se švédská ekonomika podle hodnocení Světového ekonomického fóra s oběma ukazateli shodně na 33. místě. Její trh tedy není příliš veliký, je to dáno především malou rozlohou Švédska. Švédsko je ale zemí s otevřenou ekonomikou a tudíž velikost jejího trhu stále roste. Švédsko patří do společného trhu Evropské unie, což velikost jejího trhu také podstatně zvětšuje.

4.1.11 Obchodní vyspělost

Není pochyb o tom, že sofistikované obchodní praktiky přispívají k vyšší produktivitě při výrobě zboží a služeb. Obchodní sofistikovanost má dva prvky, které jsou složitě propojeny: kvalita celkové obchodní sítě dané země a kvalita obchodních operací jednotlivých firem. Kvalita obchodních sítí je měřena množstvím a kvalitou místních dodavatelů a rozsahem jejich vzájemné interakce. Pokud jsou firmy a dodavatelé z konkrétního odvětví vzájemně propojeny existují větší možnosti pro inovace procesů a výrobků a snižují se omezení pro vstup nových firem.

Švédsko se v oblasti obchodní vyspělosti podle hodnocení Světového ekonomického fóra umístilo na skvělém 2. místě. Ve Švédsku nalezneme velké množství vysoce kvalitních místních dodavatelů. Švédsko také dokáže využívat konkurenčních výhod, které mu plynou z přírodního prostředí. Mezinárodní obchod je velmi efektivně regulován. Výrobní procesy švédských firem jsou vyspělé a efektivní. O vysoké

hodnocení se také zasloužili vysoce postavení manažeři, pro které není problém delegovat pravomoci. Za to si švédští manažeři vysloužili 1. místo v oblasti delegování pravomocí. První místo si vysloužili také švédští marketéři, to souvisí se silnou orientací na zákazníka.

4.1.12 Inovace

Inovace jsou důležité zejména pro ekonomiky, které se blíží k hranici znalostí. Méně vyspělé země ještě mohou zlepšit svou produktivitu tím, že přijmou stávající technologie, ale země, které dosáhly vysoké inovační fáze, se již nemohou významně rozvíjet. Firmy v těchto zemích musí vyvíjet špičkové výrobky a udržovat si tak konkurenční výhodu. Tento postup vyžaduje, aby prostředí, které je příznivé pro inovační činnosti, bylo podporováno ve veřejném i v soukromém sektoru. Znamená to dostatečné investice do výzkumu a vývoje, přítomnost vysoce kvalitních vědeckých výzkumných institucí, rozsáhlou spolupráci v oblasti výzkumu mezi univerzitami.

Asi nikoho příliš nepřekvapí, že v oblasti inovací se Švédsko umístilo podle hodnocení Světového ekonomického fóra na 2. místě. Švédská ekonomika je silně orientovaná na inovace. Švédské vědecké a výzkumné instituce jsou jedny z nejkvalitnějších na světě. To by však bylo k ničemu, kdyby nebyl k dispozici dostatek kvalitních vědeckých pracovníků. Ale jak jsme se již dozvěděli při analýze oblasti vysokoškolského vzdělávání, ve Švédsku je takových osob dostatek. Univerzity úzce spolupracují s výzkumnými institucemi. Veřejný ani soukromý sektor se nebrání finanční podpoře inovací. Firmy nemají problém s nákupem a používáním nových technologií. Vláda vytvořila propracovanou ochranu duševního vlastnictví. Co se týče udělování patentů, umístila se švédská ekonomika na 8. místě.

5 Analýza podnikatelského prostředí pomocí Index of Economic Freedom

Index of Economic Freedom (IEF) publikuje Heritage Foundation ve spolupráci s The Wall Street Journal. Tento index zahrnuje 184 zemí a je zpracováván již od roku 1995. Heritage Foundation je výzkumná a vzdělávací instituce se sídlem v USA, jejímž posláním je formulovat a prosazovat konzervativní veřejné politiky založené na principech svobodného podnikání, omezené vlády, individuální svobody, tradičních amerických hodnotách a silné národní obraně. [13, s. 11]

Tento index nám nabízí široký a komplexní pohled měření výkonnosti země v 10 samostatných oblastech ekonomické svobody. V letošním roce je těchto 10 oblastí, ve snaze dosáhnout lepší presentační jasnosti, rozděleno do 4 širších kategorií. Tyto kategorie jsou někdy nazývané 4 pilíře ekonomické svobody, obdobně jako v publikaci, kterou vydává Fraser Institut. [13, s. 31-33]

Dle metodiky Heritage Foundation jsou těmito pilíři:

1. Role práva;
2. Omezené vlády;
3. Regulační účinnost;
4. Otevřené trhy.

Některé z těchto 10 oblastí jsou sami směsice dalších měřitelných opatření. Každá z těchto 10 oblastí je hodnocena na stupnici od 0 do 100. Toto skóre každé jednotlivé oblasti získáme váženým aritmetickým průměrem dílčích částí oblasti. Celkový index získáme prostým aritmetickým průměrem deseti hlavních oblastí. [13, s. 468]

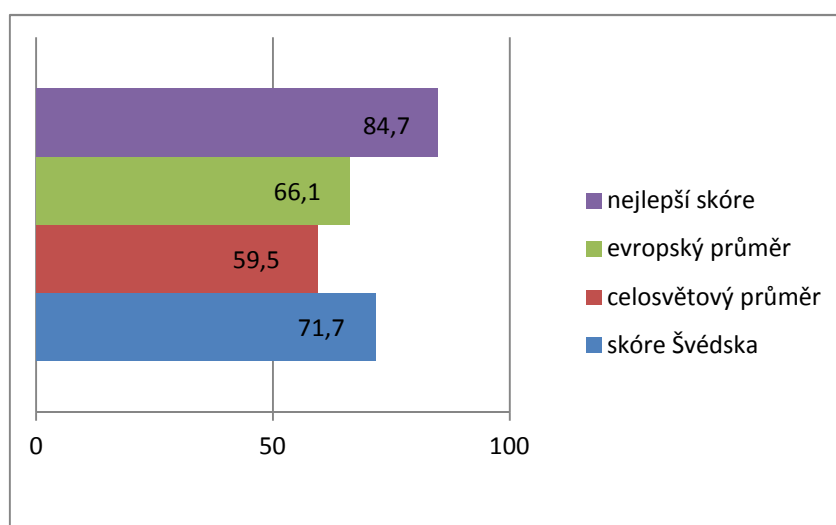
Ekonomická svoboda je stav, ve kterém jednotlivci mohou jednat svobodně. Ekonomická svoboda je základní aspekt, bez kterého můžou být lidská práva na život, svobodu a hledání štěstí zásadně ohrožena. V ekonomicky svobodné společnosti, každý člověk řídí plody své vlastní práce a iniciativy na základě své svobodné vůle. Jednotlivci mohou uspět i ztroskotat na základě jejich vlastních schopností a úsilí.

Svobodná společnost potlačuje diskriminaci, vládní rozhodování se vyznačuje otevřeností a transparentností, přidělování zdrojů pro výrobu a spotřebu probíhá na základě svobodné soutěže tak, aby každý jednotlivec nebo firma, měl reálnou šanci na úspěch. [13, s. 27-28]

5.1 Index of Economic Freedom ve Švédsku

Švédsko získalo v měření ekonomické svobody podle Heritage Foundation skóre 71,7, což znamená, že jeho ekonomika je 21. nejsvobodnější v roce 2012. Skóre se snížilo o 0,2 bodu od loňského roku, bylo to způsobeno poklesem skóre pro vládní výdaje, pokles by byl vyšší, ale byl kompenzován vyšším skóre investiční svobody. Švédsko je zároveň desátou ze 43 zahrnutých evropských zemí Evropě. Celkové skóre Švédska je vyšší, než je světový i evropský průměr. Obrázek č. 2 nám demonstruje, jaký rozdíl je mezi švédským skóre, nejlepším skóre a evropským a celosvětovým průměrem.

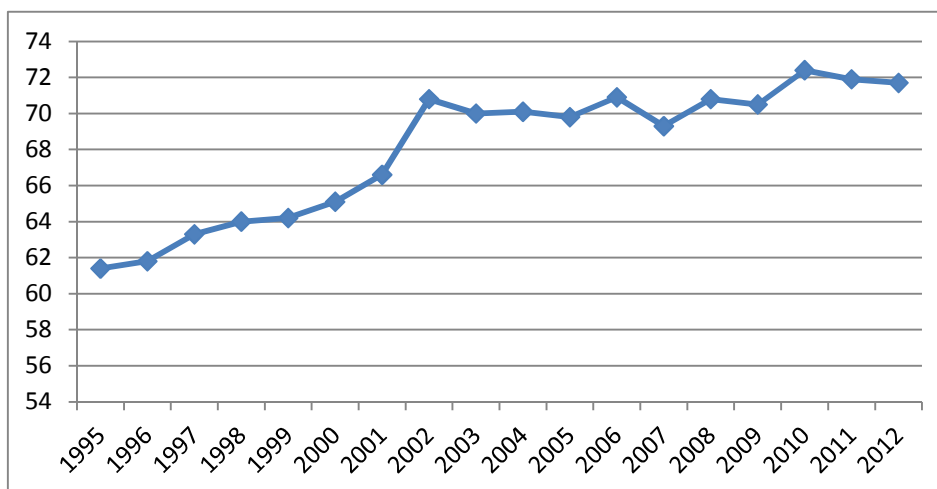
Obrázek č. 2: Srovnání s nejlepším skóre, s evropským a světovým průměrem

Zdroj: [12, s. 185]

Švédské hospodářství provádí pozoruhodně dobře regulační činnost ve spojení s otevřenou tržní politikou, která udržuje pružnost, konkurenceschopnost a velké toky obchodu a investic. Transparentní a efektivní regulační a právní prostředí podporuje podnikatelskou činnost. Úvěrová politika bank byla rozumná. Měnová stabilita je dobře udržovaná, inflační tlaky jsou pod kontrolou. Švédské respektování koncepce omezené vlády nebylo však silné. Vládní výdaje jsou expanzivní. Obrázek č. 3 nám ukáže, jak se index měnil v čase.

Obrázek č. 3: Vývoj indexu pro Švédsko

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat v publikaci Index of economic freedom [13]

Vidíme, že hodnota indexu v čase roste. Od roku 1995 do roku 2003 byl růst vcelku rychlý, pak již začala hodnota indexu meziročně mírně klesat či stoupat. Ale přesto se postupně stále zvyšuje. Dále se pokusím analyzovat všechny čtyři jednotlivé složky indexu.

5.1.1 Role práva

Role právního státu je podle hodnocení Heritage Foundation dobře zachována. Švédský soudní systém funguje nezávisle a nestranně, s důsledným uplatňováním zákonů. Vlastnická práva a vymáhání smluvních závazků jsou velmi dobře zabezpečena a vyvlastnění je ve Švédsku velmi neobvyklé. Ochrana duševního vlastnictví je v souladu se světovými standardy. Efektivní protikorupční opatření odradí veřejnost od uplácení. Tato oblast je dále dělena na dvě dílčí oblasti. Těmito oblastmi jsou vlastnictví a prostředí bez korupce. V první jmenované oblasti se Švédsko s hodnocením 90,0 umístilo na vynikajícím druhém místě na světě. V druhé oblasti se pak umístilo s hodnocením 92,0 na také skvělém čtvrtém místě.

5.1.2 Omezené vlády

Celkový daňový režim potřebný k financování stále větších výdajů vlády, se stal podle údajů Heritage Foundation více zatěžující. Horní sazba daně z příjmů je 57 procent a nejvyšší sazba daně právnických osob je 26,3 procenta. Ostatní daně zahrnují DPH a daň z kapitálových příjmů. Ostatní daně představují celkové daňové zatížení ve výši

46,4 procenta z celkového domácího důchodu. Vládní výdaje vzrostly na úroveň 55,2 procenta HDP. Saldo zaznamenalo v posledních letech drobné nedostatky a veřejný dluh činí něco více než jednu třetinu celkové tuzemské produkce. Tato oblast nejvíce snižuje celkové hodnocení Švédska. Dle metodiky Heritage Foundation ji dále dělíme na dvě části, těmi jsou fiskální svoboda a vládní výdaje. Co se týče fiskální svobody, švédská ekonomika se umístila až na 178. místě s hodnocením 39,1. S vládními výdaji obsadila až 169. místo s hodnocením 8,8. Toto hodnocení je hluboko pod světovým průměrem.

5.1.3 Regulační činnost

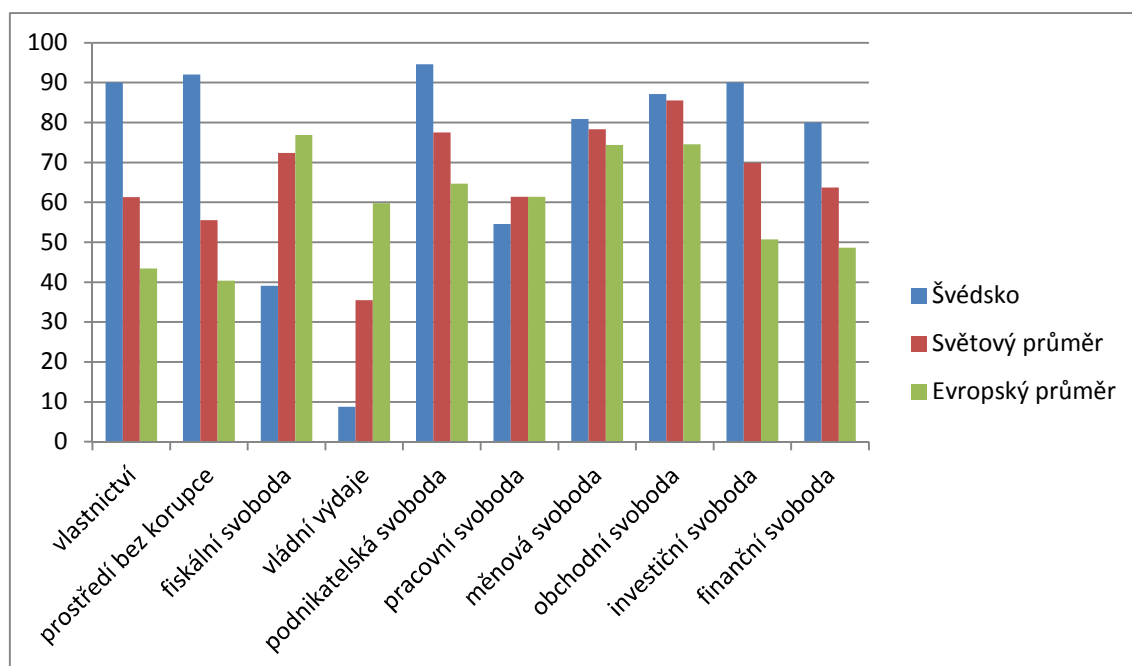
Švédské regulační prostředí je dle Heritage Foundation velmi efektivní. Minimální kapitálový požadavek pro společnosti s ručením omezeným byl snížen na polovinu, takže je ještě snazší založit společnost. Pro zahájení podnikání jsou nutné tři činnosti, což je ve srovnání se světovým průměrem sedm velmi málo. Konkurzní řízení jsou jednoduchá. Pracovníprávní předpisy patří mezi nejvíce rigidní v Evropě. Měnová stabilita byla velmi dobře udržovaná. Tuto oblast opět dělíme do dalších dílčích částí. Tentokrát jsou to tyto tři: podnikatelská svoboda, pracovní svoboda a měnová svoboda. V části podnikatelská svoboda dosáhlo Švédsko výborného hodnocení 94,6 a tím si zajistilo 8. místo. V části pracovní svoboda si již Švédsko vedlo mnohem hůře a s hodnocením 54,6 se zařadilo pod světový průměr na 117. místo. Lehce nad průměrem se umístilo s oblastí měnové svobody a to s hodnocením 80,9 a tím si vysloužilo 39. místo.

5.1.4 Otevřené trhy

Obchodní politika je podle údajů Heritage Foundation stejná jako u ostatních členů Evropské unie, se společnou váženou průměrnou celní sazbou 1,4 procenta. Nicméně bezpočet netarifních překážek zvyšuje náklady na obchodování. Moderní investiční režim je otevřený a obecně transparentní a předpisy jsou důsledné. Bankovní sektor je velmi stabilní, ale implicitní státní garance zvyšuje riziko budoucích finančních výpomocí. Tato oblast se obdobně jako tři předchozí dělí na dílčí části a to na obchodní svobodu, investiční svobodu a finanční svobodu. Ve všech těchto třech oblastech si

Švédsko vedlo velmi dobře a ve všech se umístilo nad světovým průměrem. V oblasti obchodní svobody se umístilo na 12. místě s hodnocením 87,1, v oblasti investiční svobody na skvělém 2. místě s hodnocením 90,0 a v oblasti finanční svobody na 4. místě s hodnocením 80,0. Obrázek č. 4 nám graficky demonstruje úspěšnost Švédska ve všech deseti sledovaných oblastech. V grafu je pro porovnání uveden i světový a evropský průměr.

Obrázek č. 4: Hodnocení ve všech deseti oblastech

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat v publikaci Index of economic freedom [13]

Můžeme si všimnout, že švédská ekonomika se nachází ve většině oblastí nad světovým i evropským průměrem. U oblastí jako vlastnictví a prostředí bez korupce převyšuje světový i evropský průměr opravdu velmi znatelně. Opakem těchto vynikajících výsledků jsou výsledky v oblastech fiskální svoboda a vládní výdaje. V těchto dvou oblastech dosáhlo Švédsko velmi nízkého hodnocení a nachází se opravdu citelně pod evropským i světovým průměrem.

6 Analýza podnikatelského prostředí pomocí Economic Freedom of the World index

Economic Freedom of the World index (EFW), který můžeme česky nazvat index ekonomické svobody, zveřejňuje organizace Fraser Institut v publikaci Economic Freedom of the World. Fraser Institut je nezávislá nestranná výzkumná a vzdělávací organizace se sídlem v Kanadě. Publikace Economic Freedom of the World je vydávána každoročně, ale data nejsou vždy aktuální. V této práci budu čerpat z vydání z roku 2011, které obsahuje data roku 2009. EFW měří do jaké míry vláda a instituce dané země podporují ekonomickou svobodu. Fraser Institut stanovil, že ekonomická svoboda stojí na čtyřech pilířích. Těmito pilíři jsou: osobní volba, svobodná směna, svoboda vstupu a výstupu z trhů a bezpečnost soukromého vlastnictví majetku. [17, s. 11]

Tyto čtyři základní pilíře naznačují, že ekonomická svoboda podle Fraser Institutu znamená, že jednotlivci je dovoleno zapojit se do dobrovolných transakcí, pokud se nejedná o transakce, které mohou poškodit jinou osobu nebo majetek jiných osob. Jednotlivci mají právo rozhodnout se, jak budou využívat svého času, talentu a zdrojů, ale nemají nárok na čas, talent a zdroje ostatních. Použití násilí, krádeže, podvodů a fyzické invaze nejsou přípustné, ale jinak si jednotlivci mohou zvolit, s kým budou obchodovat, spolupracovat a soutěžit. [17, s. 12]

V ekonomicky svobodné společnosti je hlavní rolí vlády ochrana osob a jejich majetku. EFW je navržen tak, aby dokázal změřit, do jaké míry vláda a její instituce jednají v souladu s touto ochrannou funkcí. Aby bylo dosaženo vysokého EFW hodnocení, musí vláda zajistit bezpečnou ochranu majetku v soukromém vlastnictví, nestranné vymáhání smluv a stabilní měnové prostředí. Také musí zavést nízké daně, zdržet se vytváření překážek pro domácí i mezinárodní obchod, a spoléhat se ve větší míře na trhy než na politické zásahy. [17, s. 12]

Index se člení na pět hlavních oblastí:

vláda – vládní spotřeba, transfery a dotace, vládní podnikání a investice, marginální daňové sazby

právo – nezávislost justice, nestrannost soudů, ochrana vlastnických práv, zásahy armády do práva a politického procesu, integrita právního systému;

měna – průměrný růst peněžní zásoby, míra inflace, svoboda držby cizí měny;

mezinárodní obchod – zisky z cel, průměrná cla, skryté bariéry;

regulace (úvěrů, práce a obchodu) – vlastnictví bank, konkurence bank, rozsah úvěrů, kontrola úrokových sazeb, dopad minimální mzdy, podmínky najímání a propouštění pracovníků, regulace mezd, výhody nezaměstnaným, povinná vojenská služba, cenové kontroly, administrativní podmínky, založení nového podniku, korupce.

V rámci těchto pěti hlavních oblastí, je určeno celkem 23 složek. Tyto složky se skládají z několika dílčích komponent. Celkem se EFW skládá ze 42 odlišných proměnných. Každá složka a dílčí komponenta je umístěna na stupnici od 0 do 10, která odráží rozdělení základních údajů. Dílčí komponenty hodnocení jsou zprůměrovány k určení každé složky. Tato součást hodnocení v každé oblasti vytvoří průměr, pomocí kterého lze odvodit hodnocení pro každou z pěti hlavních oblastí. Po té lze pomocí hodnocení těchto pěti hlavních oblastí odvodit souhrn hodnocení pro každou zemi. Čím vyšší je hodnocení, tím je daná ekonomika svobodnější. [17, s. 14]

6.2 Economic Freedom of the World index ve Švédsku

Švédsko se umístilo se skóre 7,22 v celkovém pořadí na 34. místě. Je tedy podle Fraser Institutu 34. nejsvobodnější zemí z celkových 141 sledovaných zemí. Toto celkové skóre nejvíce snižuje oblast vlády. V této oblasti se Švédsko umístilo se skóre 3,35 až na 123. místě. Tato čísla nám toho ale mnoho neřeknou. Pokud chceme analyzovat situaci ve Švédsku, musíme analyzovat vývoj tohoto ukazatele a jeho jednotlivých částí. Vývoj indexu a jeho jednotlivých částí popisuje tabulka č. 6.

Tabulka č. 6: Vývoj jednotlivých částí indexu

	1990	1995	2000	2005	2009
EFW	7,08	7,14	7,44	7,35	7,22
Vláda	2.62	2.60	3.17	3.67	3.25
Právo	9.83	8.85	9.02	8.31	8.45
Měna	8.03	9.54	9.84	9.71	9.57
Mezinárodní obchod	8.43	8.55	8.29	7.67	7.60
Regulace	6.78	6.15	6.90	7.39	7.24

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat v publikaci Economic Freedom of the World [17]

Můžeme pozorovat, že indexy jednotlivých oblastí se vyvíjely různě. Ekonomická svoboda poklesla v některých aspektech, zatímco ve stejné době stoupla v jiných. Není neobvyklé, že změna jedné oblasti v jednom směru bude následována změnou v jiné oblasti v opačném směru. O žádné ze složek nemůžeme říci, že by jen rostla nebo jen klesala. Dlouhodobě dosažené hodnoty kolísají.

6.2.1 vláda

Index v oblasti vlády ukazuje, do jaké míry se země spoléhá na individuální volbu a trh, spíše než na politický proces přidělování zdrojů. Vládní výdaje zvyšují výdaje jednotlivců, domácností a podniků, vládní rozhodování nahrazuje osobní výběr a ekonomická svoboda je omezena. Vyšší stupeň intervence vlády tak znamená nižší index. Oblast vlády je rozdělena do těchto dílčích částí: spotřeba vlády, transfery a dotace, státní podniky a investice a horní mezní sazba daně. V tabulce č. 7 můžeme vidět vývoj oblasti vlády a jejích jednotlivých částí.

Tabulka č. 7: Vývoj v oblasti vlády

	1990	1995	2000	2005	2009
Vláda	2,62	2,60	3,17	3,70	3,25
Spotřeba vlády	1,49	2,05	1,68	1,20	1,09
Transfery a dotace	1,99	0,84	3,98	4,00	3,91
Státní podniky a investice	7,00	6,00	6,00	8,00	7,00
Horní mezní sazba daně	0,00	1,50	1,00	1,50	1,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat v publikaci Economic Freedom of the World [17]

Během let 1990-2009 se index mírně měnil směrem dolů i směrem nahoru. Velmi nízkých hodnot dosahuje složka spotřeba vlády, která měří vládní podíl na celkových výdajích na spotřebu. Celková úroveň je dnes o něco nižší než v roce 1990. Nízkých hodnot pak dosahuje i složka transfery a dotace. Tato komponenta měří velikost transferů a dotací jako podíl HDP. Zde ale zaznamenáváme poměrně rychlý růst. Složka státní podniky a investice dosahuje dlouhodobě nejlepších hodnot ze všech komponent oblasti vlády. Ale její vývoj není stabilně růstový nebo klesající, hodnoty poměrně zdatelně kolísají. Naopak nejnižších hodnot dosahuje složka horní mezní sazba daně. Její vývoj také není jednoznačný, hodnoty se pohybují od 0 do 1,5.

6.2.2 Právo

Právní řád je ústředním prvkem ekonomické svobody. Zabezpečení vlastnických práv poskytuje základ jak pro ekonomickou svobodu, tak pro účinné fungování trhu. Svobodná výměna má smysl, jen pokud mají lidé právo na bezpečné vlastnění majetku, včetně plodů jejich práce. Když jednotlivci a podniky nemají důvěru v právní systém, jejich motivace pro zapojení se do obchodu klesá. Oblast práva je nezbytná pro efektivní alokaci zdrojů. Země s hlavními nedostatky v této oblasti pravděpodobně nebudou prosperovat. Oblast práva je rozdělena do těchto dílčích částí: justiční nezávislost, nestranné soudy, ochrana majetkových práv, vojenské zásahy do právního státu a politiky, integrita právního systému, právní vymáhání smluv a regulační omezení prodeje nemovitostí. Vývoj indexu v těchto oblastech nám reprezentuje tabulka č. 8.

Tabulka č. 8: Vývoj v oblasti práva

	1990	1995	2000	2005	2009
Právo	8.35	8.85	9.02	8.30	8.45
Justiční nezávislost		8.82	8.68	8,10	9.26
Nestranné soudy		8.88	8.35	8.70	8.27
Ochrana majetkových práv		6.57	8.08	8.70	8.80
Vojenský zásah do právního státu a politiky		10.00	10.00	9.20	9.17
Integrita právního systému		10.00	10.00	10.00	10.00
Právní vymáhání smluv				4,70	4,74
Regulační omezení prodeje nemovitostí				8.70	8,88

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat v publikaci Economic Freedom of the World [17]

V oblasti práva dosahuje dle hodnocení Fraser Institutu index ve Švédsku dlouhodobě dobrých hodnot. Jednotlivé složky sice více či méně kolísají a u některých složek nemáme data z minulosti, je to dáno tím, že tyto složky nebyly v té době sledovány nebo byly sledovány za jiných podmínek. Nejlépe je na tom složka integrita právního systému, která dlouhodobě dosahuje nejvyšší možné hodnoty. Právní systém ve Švédsku je tedy dobře nastavený a Švédsko funguje dle principů právního státu. Jediná oblast, která dosahuje nízkých hodnot je právní vymáhání smluv. Zde jsou hodnoty velmi nízké, zvláště v porovnání s hodnotami ostatních složek. Ale za dobu měření této části můžeme ve Švédsku zaznamenat mírný nárůst. Nemáme však hodnoty z předchozích let, nemůžeme tedy určit, jestli jde o dlouhodobý trend.

6.2.3 Měna

Vysoká míra růstu peněžní zásoby nevyhnutelně vede k inflaci. Vysoké a nestálé míry inflace narušují relativní ceny, mění základní podmínky dlouhodobých smluv a prakticky znemožňují jednotlivcům a podnikům rozumně dlouhodobě plánovat. Proto, kromě údajů o inflaci dané země a o její měnové politice, je důležité vzít v úvahu i to, jestli lze používat alternativní, více důvěryhodné měny. Pokud si občané mohou

otevřít účty u zahraničních bank, pak se zlepšuje přístup k různým měnám a zvyšuje se ekonomická svoboda. Oblast měny je rozdělena do čtyř dílčích částí: růst peněžní zásoby, standardní odchylka inflace, inflace za poslední rok a svoboda otevření účtů u zahraničních bank. V tabulce č. 9 nalezneme vývoj indexu v oblasti měny a jejích dílčích prvcích.

Tabulka č. 9: Vývoj v oblasti měny

	1990	1995	2000	2005	2009
Měna	8.03	9.54	9.84	9.70	9.57
Růst peněžní zásoby	9.44	9.81	9.71	9.20	8.69
Standardní odchylka inflace	9.44	9.10	9.83	9.70	9.65
Inflace za poslední rok	8.23	9.27	9.82	9.90	9.94
Svoboda otevření účtů u zahraničních bank	5,00	10,00	10,00	10,00	10,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat v publikaci Economic Freedom of the World [17]

Všechny části indexu jsou dle Fraser Institutu objektivní a lze je poměrně snadno změřit. Švédsko dosahuje v oblasti měny dlouhodobě velmi vysokých hodnot. Vývoj není pouze rostoucí, ale mírně kolísá. Vynikajících výsledků je dosaženo ve všech dílčích částích. Nejlépe je na tom část svoboda otevření účtů u zahraničních bank. Ještě v roce 1990 existovaly překážky, dnes již v této oblasti není problém, jak nám naznačuje dosažení nejvyššího hodnocení.

6.2.4 Mezinárodní obchod

V našem moderním světě špičkových technologií a nízkých nákladů na komunikaci a dopravu, je svoboda směny přes státní hranice klíčovou složkou ekonomické svobody. Mnoho zboží a služeb se vyrábí v zahraničí nebo je k jejich výrobě potřeba získat prostředky ze zahraničí. V podstatě každá země přijala nějaká obchodní omezení. Typickým příkladem jsou cla a kvóty, které omezují mezinárodní obchod. Pokud je průchod zboží přes hranice složitý, může docházet k podplácení úředníků. Oblast mezinárodního obchodu se dělí na 5 dílčích částí: daně z mezinárodního obchodu,

regulační překážky obchodu, velikost obchodního sektoru ve vztahu k očekávané velikosti, vliv černé ekonomiky na směnné kurzy a regulace mezinárodního kapitálového trhu. Zajímá nás především vývoj těchto dílčích oblastí, ten nalezneme v tabulce č. 10.

Tabulka č. 10: Vývoj v oblasti mezinárodního obchodu

	1990	1995	2000	2005	2009
Mezinárodní obchod	8.30	8.48	8.29	7.70	7.60
Daně z mezinárodního obchodu	8.96	8.68	9.18	8.40	8.22
Regulační překážky obchodu		9.13	9.15	8.70	8.87
Velikost obchodního sektoru ve vztahu k očekávané velikosti	4.40	5.29	5.89	5.60	5.21
Vliv černé ekonomiky na směnné kurzy	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Regulace mezinárodního kapitálového trhu	10.00	9.30	7.22	5.70	5.72

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat v publikaci Economic Freedom of the World [17]

Vývoj indexu v oblasti mezinárodního obchodu zaznamenává dlouhodobě spíše pokles. Znamená to, že dle hodnocení Fraser Institutu je mezinárodní obchod ve Švédsku stále více kontrolován a regulován. Největší pokles zaznamenává dílčí část regulace mezinárodního kapitálového trhu. Pokles je velmi znatelný a poukazuje na to, že pohyb kapitálu je stále více sledován a regulován. Naopak jedinou složkou, která dosahuje nejvyššího hodnocení a je stabilní je vliv černé ekonomiky na směnné kurzy. Švédsko má vysoké daňové sazby, velikost obchodního sektoru je nižší než se očekávalo a v mezinárodním obchodu se Švédskem existují mírné regulační překážky.

6.2.5 Regulace (úvěrů, práce a obchodu)

Předpisy, které omezují vstup na trh a narušují svobodou zapojit se do dobrovolné směny, snižují ekonomickou svobodu. Tato pátá oblast indexu se zaměřuje na regulační omezení, která omezují svobodu získání úvěrů, práce a obchodu. Odráží podmínky

domácího úvěrového trhu a dokládá v jakém rozsahu je bankovní sektor ovládnán soukromými firmami a zda mohou na domácí trh vstupovat zahraniční banky. Také regulace na trhu práce snižují ekonomickou svobodu, jde především o určení minimální mzdy, podmínky pro získávání a propouštění pracovníků a o povinnou vojenskou službu. I regulace obchodu neboli podnikání, snižuje ekonomickou svobodu dané země. Index hodnotí především míru předpisů a byrokratických postupů, omezování vstupů na trh a omezování hospodářské soutěže. Tyto regulační činnosti totiž zpomalují vstup do podnikání a zvyšují náklady na výrobu produktů. Tato oblast se dělí na 3 dílčí části: regulace úvěrů, regulace trhu práce a regulace obchodu. Vývoj indexu v oblasti regulace a v jejích třech dílčích oblastech nalezneme v tabulce č. 11.

Tabulka č. 11: Vývoj v oblasti regulace

	1990	1995	2000	2005	2009
Regulace	5.82	6.23	6.90	7.50	7.31
Regulace úvěrů	9.33	8.00	9.01	9.50	9,50
Regulace trhu práce	3.95	3.03	3.38	5.10	5.37
Regulace obchodu		7.66	8.31	7.90	7.08

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat v publikaci Economic Freedom of the World [17]

Hodnocení indexu v oblasti regulace dlouhodobě stoupá. Nejcitelněji se dle hodnocení Fraser Institutu mění regulace trhu práce, hodnoty stále rostou, znamená to tedy, že trh práce je čím dál tím méně regulován. Vynikajících výsledků dosahuje regulace úvěrů. Trh úvěrů je tedy regulován jen velmi mírně a na trh mohou vstupovat zahraniční banky. Regulace obchodu také není příliš vysoká, dlouhodobě se mění směrem dolů i nahoru.

7 Srovnání indexů

Abychom mohli udělat nějaký obecný závěr o švédské ekonomice, musíme všechny sledované indexy porovnat. Každý index je zpracováván jinou institucí. Každá z těchto institucí sídlí v jiné zemi. Způsoby výpočtu se také velmi liší. Je tedy logické, že se budou hodnoty více či méně odlišovat. Z důvodu různých výpočtů není vůbec podstatná hodnota indexu, protože každý z indexů má jiné rozpětí hodnot, kterých může nabývat. Více nám tedy prozradí pořadí švédské ekonomiky, které je ale ovlivněno počtem a druhem sledovaných ekonomik. Tabula č. 12 nám ukazuje, na jakém místě se švédská ekonomika umístila podle jednotlivých indexů a také obsahuje informace o tom, kolik ekonomik bylo jednotlivými indexy analyzováno.

Tabulka č. 12: Hodnocení Švédska podle jednotlivých indexů

Index	Pořadí Švédska	Počet sledovaných ekonomik
EFW	34	141
IEF	21	184
GCI	3	142
DBI	14	183

Zdroj: Vlastní zpracování

První dva uvedené indexy hodnotí ekonomickou svobodu země. Umístění je odlišné o celých 13 míst. Jak už bylo uvedeno výše, je to způsobeno rozdílným způsobem výpočtu. Také počet sledovaných ekonomik je odlišný, jsou sledovány tedy různé ekonomiky, což pořadí také významně ovlivňuje. Protože pokud je nějaká země sledována v jednom indexu a v druhém již ne, tak to samozřejmě pořadí ekonomik ovlivní. Oba dva indexy měřící ekonomickou svobodu se shodují na tom, že švédská ekonomika je velmi svobodná. Shodují se také na tom, že ekonomickou svobodu nejvíce snižuje oblast vlády a vládních výdajů. Můžeme tedy říct, že pokud chce švédská vláda zkvalitnit podnikatelské prostředí v zemi, měla by se zamyslet nad svým hospodařením.

Další dva indexy hodnotí podnikatelské prostředí z trochu jiného pohledu. Zjišťují především, zda je švédská ekonomika se svým podnikatelským prostředím konkurenceschopná a zda je výhodné na tento trh vstoupit a pokud se rozhodne nějaký subjekt vstoupit, tak jaké musí překonávat překážky. Hodnoty se opět rozcházejí, podle GCI je Švédsko jednou ze tří nejkonkurenceschopnějších ekonomik s velmi přívětivým podnikatelským prostředím. Naopak podle údajů světové banky shrnutých v DBI se švédská ekonomika umístila až na 14. místě. Přesto nám z hodnot obou indexů vyplývá, že ve Švédsku prakticky neexistují závažnější překážky v podnikání. Kvalita podnikatelského prostředí je velmi vysoká a podnikání je podporováno veřejným i soukromým sektorem.

Pokud zhodnotíme všechny čtyři indexy najednou, zjistíme, že podnikatelské prostředí ve Švédsku je velmi kvalitní a přívětivé. Samozřejmě existují určité překážky při vstupu na trh, ale ty existují v každé ekonomice. Ve Švédsku jsou tyto překážky malé. Pokud chce tedy nějaký český subjekt vstoupit na švédský trh, nemusí překonávat příliš mnoho formálních překážek. Nesmí však zapomenout na to, že švédská ekonomika je velmi vyspělá a musí si tedy dobře rozmyslet, zda jsou jeho produkty konkurenceschopné jak kvalitou, tak cenou.

8 Specifika a obchodní zvyklosti ve Švédsku

Přestože má určitá země kvalitní podnikatelské prostředí a zahraniční firma zná všechny překážky v podnikání a je schopná je překonat, zřejmě nebude na trhu úspěšná, pokud nebude znát obchodní zvyklosti a specifika dané země. Obchodní zvyklosti jsou vlastně ustálená pravidla chování při uzavírání obchodu, která mohou mít oporu i v právním rámci dané země. Tato pravidla jsou většinou tvořena celou řadou let, či dokonce desetiletí a staletí. Důležité je také znát specifické prvky chování obyvatel v dané zemi.

Švédsko je standardní evropská země a proto se společenská kultura a zvyklosti příliš neliší od české. Švédsko je také jednou z nejvyspělejších zemí světa s velmi vysokou životní úrovní a zároveň silným sociálním systémem. Švédsko je podobné České republice jak velikostí trhu (9,5 mil. obyvatel), tak strukturou ekonomiky, zejména v orientaci na automobilový průmysl a strojírenství. Jedná se o stabilní trh, který má však svá specifika, která do značné míry ovlivňují obchod se subjekty s této země. [3]

Úředním jazykem v zemi je švédština. Obchodním jazykem je vedle švédštiny angličtina, popř. němčina, výjimečně také francouzština, a v některých částech země dokonce i ruština. Znalost cizích jazyků je na velmi dobré úrovni. Přispívá k tomu již základní školství, které předepisuje povinně studium dvou cizích jazyků. V prvním dopise je možné partnera požádat o sdělení, ve kterém jazyku se má korespondovat. Švédština se používá jako obchodní jazyk i při jednáních v ostatních severských zemích. Většina švédských společností má zkušenosti s mezinárodním obchodem a jejich vyjednávači působí při jednáních velmi profesionálně. [8, s. 136-137]

Pokud chceme analyzovat chování jakéhokoliv národa, musíme postupně analyzovat různé prvky chování v různých situacích. Každá situace obvykle vyžaduje jiné chování. Musíme vzít především v úvahu, zda se jedná o neformální či formální setkání a zda jsme se již s daným obchodním partnerem již setkali či ne.

První setkání

Při prvním setkání se vyměňují vizitky. Ty mohou být i oboustranné, nejčastěji v angličtině či švédštině. Uvádějí se na nich podnikové funkce, ale akademické tituly se spíše neuvádějí. Nedoporučuje se používat anglické obraty jako „How do you do“ a „How are you“, protože se považují za skutečné dotazy na zdraví. A ptát se na zdraví je při prvním setkání nepřípustné. Potřásání rukou se ve Švédsku provádí rychle

a pevně. Pokud máte na rukou rukavice, před podáním ruky je sundejte. Švédové mají tendenci stát od sebe při hovoru dál, než v mnoha jiných zemích. S výjimkou potřásání rukou se Švédů nedotýkejte, obětí je nepřijatelné. Vyhněte se také mluvení s rukama v kapsách. [8, s. 45]

Obchodní jednání

Během obchodních jednání se podává káva s mlékem. Pokud se předpokládá, že bude jednání delší, podává se ke kávě zákusek či sendvič. Sendviče se ve Švédsku jí přiborem. Švédové neradi kombinují práci a zábavu, ale přesto jsou dnes již obvyklé obchodní snídáně, obědy či večeře. Pozvání na oběd je většinou pozvání na takzvaný „dagens“, což je neformální lehký oběd, při kterém se zpravidla podává pouze sendvič. U placení je situace různá. Oproti např. Finsku se zde nepředpokládá, že pokud je zahraniční partner pozván, musí své pozvání během návštěvy oplatit. [8, s. 136]

Neformální setkání

Při neformálních setkáních bývají Švédové velmi otevření a přátelští, což je v kontrastu s jejich velmi formálním a chladným chováním během obchodních jednání. Při neformálních setkáních je nevhodné mluvit o pracovních záležitostech. Pokud je to však nutné, lze se o pracovních záležitostech bavit až u kávy či koňaku. Ale odpovědi jako „To je zajímavý nápad.“ či „To bychom mohli zvážit.“ Je nutné brát pouze jako zdvořilostní fráze. Jako u každé schůzky či návštěvy, je i při pozvání domů důležité být přesný. Hostitelce se přinášejí květiny a drobný dárek. Přičemž bílé květiny, jako například lilie, nejsou vhodné, protože se jedná o hřbitovní kvítí. Kvůli vysokým daním je ve Švédsku alkohol velmi drahý a proto každého Švéda potěšíte lahví alkoholu, třeba i českou Becherovkou. Je také důležité respektovat zvyk, že hostitel pomáhá hostovi z kabátu. Po podání nápoje hostitel přivítá hosty krátkým proslovem a jako první pronese přípitek na zdraví. Nejvážnější host by měl po té povstat a poděkovat jménem všech pozvaných přípitkem na hostitele či hostitelku. Při menších setkáních si přitukáváme pouze s nejbližšími sousedy u stolu, na ostatní stačí pouze pohlédnout. Při větších a formálnějších setkáních si zásadně netukáme. Připíjení je ve Švédsku obřad. Nejprve se díváme člověku, se kterým si připíjíme nebo na jehož počest se připíjíme, do očí, pak se pomalu napijeme, po dopití přichází zdvihnutí ruky, opět pohled do očí a pak teprve pokládáme sklenku. Obvykle se připíjí vícekrát a to různými druhy alkoholu.

Doporučuje se snít vše, co máme na talíři a za nabídnuté jídlo poděkovat. Samozřejmě je za pozvání poděkovat a to nejen při odchodu, ale i druhý den písemně či alespoň telefonicky. [8, s. 136-137]

Švédové jako hosté

Švédové jsou nároční hosté. Na jejich příjezd je nutné se připravit. Uvítají pozvání na bohatou snídani či večeři. V Čechách jim chutnají pokrmy z vepřového, telecího či hovězího masa, ale i ryby a drůbež. Masité pokrmy doplňují často ovocem. Rádi si také pochutnají na sladkém, proto je vhodné nabídnout jim například koláčky i ke kávě. [8, s. 137]

8.2 Obchodní zvyklosti

Švédské firmy lze charakterizovat tolerancí a vstřícností při obchodních jednáních. Nespornou výhodou je, že české firmy mají ve Švédsku velmi dobré jméno a vzájemný obchod dlouholetou tradici. Pokud si získáte důvěru švédského obchodního partnera kvalitními produkty a spolehlivým servisem, můžete očekávat perspektivní dlouhodobou spolupráci a loajalitu i od svého švédského protějšku. Tudíž lze doporučit pokusit se o vstup na švédský trh s kvalitním a cenově konkurenceschopným produktem. [18]

Čeští podnikatelé by měli počítat s tím, že Švédové nejsou tak otevření jako Češi a může být proto obtížné s nimi navázat užší osobní kontakt. Švédsko je zemí velmi konzervativní s důrazem na tradiční domácí výrobky a značky. Velkou výhodou je, že Švédové hovoří výborně anglicky. Proto by měla být při obchodování se Švédskem perfektní znalost anglického jazyka. Což však může být pro české podnikatele problémem. [18]

Nejen ve Švédsku, ale i v celé Skandinávii se setkáme s oslovováním křestním jménem, je tedy nutné přizpůsobit se. Co se týká oblečení na obchodních schůzkách, je lehce uvolněnější než v České republice, a to především v Dánsku a ve Švédsku. Kravata není absolutní nutností, hlavním požadavkem je celková upravenost. [3]

Důležitou roli hraje v Švédsku plánování, proto je třeba schůzku telefonicky domluvit v dostatečném předstihu alespoň 2 týdnů a je nutné ji potvrdit emailem. Společně s body, které na jednání budou diskutovány, je důležité zaslat i podkladové materiály.

Na schůzku je nutné přijít včas, pokud se zpoždění nelze vyhnout, je slušné ohlásit ho. Volný čas a práce jsou ve Švédsku striktně oddělené. Po 16. hodině, na období letních prázdnin a státních svátků se schůzky většinou nesjednávají a počátek jednání by neměl být dohodnut dříve než na devátou hodinu ráno. Za účelem efektivního využití času, bývají jednání strukturovaná. Proto je nutné se na jednání pečlivě připravit a stanovit si cíl. Švédové očekávají, že pravdivé informace budou podloženy fakty a čísly, jinak nejsou slova brána vážně. V celé Skandinávii je vzdělání a odborný přehled na vysoké úrovni a proto tedy na tamního obchodního partnera spíše než obchodnické klíčky zapůsobí znalost oboru. Skandinávský partner bude mít přehled o cenách i o konkurenci. [3]

Během jednání oslovují Švédové všechny zúčastněné a udržují oční kontakt. Organizační struktura je ve Skandinávii nejčastěji plochá a rozhodování probíhá kolektivně. V úvahu jsou brány názory všech zúčastněných, během jednání může být přivolán i další pracovník, jehož se dané téma týká, z toho důvodu se může jednání značně protáhnout. Po té se racionálně zvažují všechna fakta. Analýza všech možností, diskuse a dobrání se společného výsledku může Švédům, díky jejich pečlivosti, trvat nějaký čas. Je tedy nezbytné být trpělivý a zároveň nepřestávat s obchodním partnerem komunikovat. Švédové považují za běžné, že jsou požádáni partnerem o potřebný čas o samotě na důležitá rozhodnutí. [3]

Své názory vyjadřují ve skandinávských zemích přímo, Švédové mohou svůj názor diplomaticky zaobalit. Bez zbytečných úvodních slov se jde přímo k věci. Je důležité projevit respekt, naslouchat a před reakcí vyčkat, až druhá strana domluví. Kladení otázek je vnímáno velice pozitivně, jako znamení zájmu a angažovanosti. Emoce je před Švédy potřeba ovládat, důraz je kladen především na zdvořilý a kultivovaný projev. Švédští obchodní partneři jsou spolehliví a féroví, totéž však očekávají od druhé strany. [3]

Především Norové a Švédové, ale i ostatní obyvatelé Skandinávie se otevřeným konfliktům snaží předejít. Pokud již konflikt nastane, řeší ho komunikací a vyjednáváním. Může trvat i delší dobu, než se obě strany shodnou na kompromisu. Pokud problém vyvstane během schůzky, může se jednání protáhnout, ale výsledek by měl přinést oboustrannou spokojenost. Za úspěšný obchod je považován takový, kde jsou obě strany spokojené. Při cenových jednáních důležité mít předem důkladně

připravené faktické argumenty k požadovanému navýšení cen, podpořené statistikou a grafy a mít připravený konečný cenový kompromis. Případné skluzy v plnění dodávek je důležité avizovat a to minimálně týden předem, Švédové ocení včasnou informovanost a zařídí se. [3]

8.3 Švédský trh

Švédsko se z hlediska inovací, moderních technologií a také úrovně podnikání mezi zeměmi EU nachází nad průměrem. Při vstupu na švédský trh je třeba si uvědomit, že i zde existuje velmi konkurenční prostředí, a dojednat obchod se švédskou firmou se málokdy podaří při několika prvních jednáních, proto je třeba být trpělivý a investovat třeba i do návštěvy konkrétní švédské společnosti. Podnikatelskou kulturu ve Švédsku dále ovlivňuje fakt, že je v této společnosti kladen velký důraz na rodinný život, zdraví a celkovou životní pohodu. Místní podnikatelské prostředí je tedy vysoce konkurenční, ale není tak dravé, jako je tomu například v postkomunistických zemích. [18]

Při vstupu na švédský trh je třeba vzít v úvahu některé přirozené překážky, s nimiž se zahraniční obchodníci musí vypořádat. Švédský trh je relativně malý, velice koncentrovaný a nasycený. Dostat se na něj je tedy složitější, než by se mohlo na první pohled zdát. V současné době navíc komplikuje hospodářská krize. Českou firmu bude stát nemalé úsilí přesvědčit partnera, že výrobky, které nabízí, jsou levnější, ale přesto i stejně kvalitní nebo dokonce kvalitnější. Švédové si své obchodní partnery a dodavatele pečlivě prověřují. Důležité jsou tedy reference, přičemž reference skandinávské, a zejména švédské, mají cenu zlata. [10]

Říká se, že budoucnost švédského obchodu je především v odvětví náročných na znalosti, kde Švédsko může využít svého pokročilého technologického vývoje, sofistikované infrastruktury a vysoké všeobecné úrovně vzdělání. Během 20. století, které je často popisováno jako "švédský hospodářský zázrak" došlo v rozmezí několika desetiletí k transformaci chudé agrární země na jednu ze světově nejvíce prosperujících průmyslových zemí. Základem pro tento rychlý růst bylo obrovské množství lesů, rudy a vodní energie v severním Švédsku, v kombinaci s dlouhou řadou důmyslných švédských vynálezů. [11]

Pokud k prosazení ve Švédsku neexistuje u konkrétního produktu významná bariéra, je vhodné provést kvalitní analýzu trhu a získat zpětnou vazbu od potenciálních obchodních partnerů nebo od koncových spotřebitelů. Velkou příležitostí jsou ve Švédsku výrobky, které jsou určitým způsobem jedinečné, originální, inovativní či mají vyšší přidanou hodnotu. Nezbytná je především schopnost konkurovat kvalitou a cenou, klíčová je ochota komunikovat a vyjít zákazníkovi vstříc. Obecně lze ale říci, že příležitosti existují ve většině průmyslových odvětví a vzhledem k pozitivům, mezi něž patří stabilita, transparentnost a otevřenost podnikatelského prostředí ve Švédsku, stojí za to o úspěch na zdejším trhu bojovat. Větší šanci na úspěch mají čeští podnikatelé v subdodávkách do strojírenství a stavebnictví, v průmyslové automatizaci, vytápění a bioenergiích. V poslední době zaznamenala zahraniční kancelář CzechTrade ve Stockholmu pozitivní reakci švédských firem, tedy potenciálních obchodních partnerů či odběratelů, na inovativní a technologicky vyspělé výrobky či řešení. Švédové jsou technologickým novinkám velmi nakloněni. Napříč obory prostupuje silná orientace na šetrnost vůči životnímu prostředí, větší šanci na úspěch mají proto produkty a technologie, které s sebou nesou energetickou či ekologickou úsporu. Alternativní cestou k úspěchu je také prodej pod privátní značkou, kterého už řada českých firem využívá. [18]

Švédský trh je vysoce koncentrovaný s přítomností globálních hráčů. Při vstupu na trh je proto třeba se úzce specializovat a zaměřit se přesně na cílovou skupinu pro daný produkt. Nejlevnější neznamena vždy nejlepší, pokud je cena obhájena vhodnou argumentací založenou na faktech a znalosti konkurenční nabídky. Vysoká kvalita, technická úroveň, spolehlivost výrobků a servis včetně poradenství je nezbytným předpokladem pro úspěch. Je důležité být flexibilní a dojednané podmínky vždy dodržet. [3]

8.4 Chyby českých podnikatelů

Pokud se chceme vyvarovat chyb, musíme tyto chyby nejdříve znát. Zásadní problém, který odborníci z CzechTrade vidí, je v podceňování náročnosti vstupu na švédský trh. Nelze k němu totiž přistupovat nezodpovědně v žádném směru a firmy, které na něm chtějí uspět nejen krátkodobě, ale hlavně dlouhodobě, si musí svou pozici vybojovat. České firmy často podceňují znalost anglického jazyka, kvalitní marketingové materiály

a webové stránky. Firmy také podceňují důležitost komunikace, zejména telefonické a osobní. Mnoho českých firem snažících se najít partnery či zákazníky ve Švédsku doplácí na nedostatečnou aktivitu v oblasti komunikace – pouhé rozesílání e-mailů či dopisů nestačí. Ty zůstávají často bez povšimnutí. Pokud není zaslání e-mailu doplněno následným telefonickým jednáním, švédská strana nebude považovat zájem za vážný. [18]

Závěr

Cílem této práce byla analýza podnikatelského prostředí, obchodních zvyklostí a specifik ve Švédsku. Než jsem mohla tuto analýzu provést, musela jsem nejdříve definovat podnikatelské prostředí a jeho prvky. Podnikatelské prostředí je velmi rozsáhlý pojem. Existuje celá řada definic. Dá se říci, že každý autor definuje podnikatelské prostředí trochu jinak. Pro mou práci jsem si vybrala definici, která podnikatelské prostředí ztotožňuje s vnějším okolím podniku. Tuto definici jsem si vybrala proto, že jsem analýzu chtěla provádět pomocí čtyř mezinárodně uznávaných indexů a tato definice nejlépe odpovídala struktuře těchto indexů.

Dalším krokem před analýzou podnikatelského prostředí bylo stručné zhodnocení současné ekonomické situace ve Švédsku. Hodnotila jsem především, jak švédskou ekonomiku a její podnikatelské prostředí ovlivňuje členství v Evropské unii a Schengenském prostoru. A také jak ji ovlivňuje to, že není členem eurozóny. V závěru této kapitoly jsem také uvedla vývoj základních makroekonomických veličin a to protože je to důležitým východiskem pro další analýzu podnikatelského prostředí.

Po těchto nezbytných krocích jsem se již začala zabývat jednotlivými vybranými indexy. Nejdříve jsem uvedla v jaké publikaci je daný index konstruován a která organizace danou publikaci vydává. Také jsem uvedla, jak je daný index konstruován a z jakých částí se skládá. Bez toho by analýza nebyla možná. Pak jsem již mohla začít se samotnou analýzou. Výsledky analýzy mě nepřekvapily. Ujistily mne o tom, že švédská ekonomika je velmi vyspělá a svobodná. U všech indexů dosáhla výborného hodnocení. Jediným závažnějším nedostatkem jsou až zbytečně velké zásahy vlády. Švédská vláda nepřiměřeným způsobem reguluje ekonomiku a to především ve snaze o sociální ochranu obyvatelstva. Švédský daňový systém není složitý, ale pro podnikatelské subjekty je silně zatěžující. Tento nedostatek je ale vyvážen výborným přístupem k novým technologiím a k inovacím. Také soudní systém je hodnocen velmi kladně. Je jasný a přehledný a to umožňuje perfektní ochranu práv.

Dále jsem provedla analýzu obchodních zvyklostí a specifik ve Švédsku. Švédsko je podobně jako Česká republika standardní evropskou zemí, obchodní zvyklosti se tedy od těch českých výrazně neliší. Obě země jsou členy Evropské unie, která obchodní zvyklosti do značné míry ovlivňuje. Obchodními zvyklostmi jsou myšleny různé

ustálené způsoby chování při obchodním styku. Přestože jsou si po této stránce obě země velmi podobné, nalezneme několik odlišností, které jsou dány především odlišnou kulturou a historií obou zemí. Česká republika není se Švédskem ani zdaleka tak historicky a kulturně svázaná jako například se Slovenskem, Rakouskem či Německem. Proto můžou mít někteří podnikatelé pochybnosti o tom, že by mohli úspěšně vstoupit na švédský trh a dlouhodobě se tam udržet. Tato práce ale poukazuje na to, že tyto obavy jsou do určité míry zbytečné. Stačí se vyvarovat některým prvkům chování a uzavření obchodu v podstatě již nestojí nic v cestě.

Tato práce není a ani neměla být univerzálním návodem, jak obchodovat se švédskými subjekty. Snažila jsem se odhalit překážky, které musí čeští podnikatelé překonávat, pokud se chtějí dostat na švédský trh. Poznání těchto překážek ještě před tím, než se před námi objeví, je důležité, protože se na ně pak můžeme připravit a tím je snáze překonat.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Vývoj základních makroekonomických veličin ve Švédsku	16
Tabulka č. 2: Hodnoty v oblasti placení daní	24
Tabulka č. 3: Hodnoty v oblasti zahraničního obchodu	25
Tabulka č. 4: Hodnoty v oblasti vymáhání plnění ze smluv.....	26
Tabulka č. 5: Hodnocení Švédska podle jednotlivých pilířů	29
Tabulka č. 6: Vývoj jednotlivých částí indexu	44
Tabulka č. 7: Vývoj v oblasti vlády	45
Tabulka č. 8: Vývoj v oblasti práva.....	46
Tabulka č. 9: Vývoj v oblasti měny	47
Tabulka č. 10: Vývoj v oblasti mezinárodního obchodu	48
Tabulka č. 11: Vývoj v oblasti regulace	49
Tabulka č. 12: Hodnocení Švédska podle jednotlivých indexů.....	50

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Hodnocení Švédska v jednotlivých sledovaných oblastech.....	19
Obrázek č. 2: Srovnání s nejlepším skóre, s evropským a světovým průměrem.....	38
Obrázek č. 3: Vývoj indexu pro Švédsko	39
Obrázek č. 4: Hodnocení ve všech deseti oblastech	41

Seznam použitých zkratk

DBI	Doing Business Index
DPH	Daň z přidané hodnoty
EFW	Index of Economic Freedom of the World
EU	Evropská unie
GCI	Global Competitiveness Index
HDP	Hrubý domácí produkt
IBRD	International Bank for Reconstruction and Development
IDA	International Development Association
IEF	Index of Economic Freedom
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OSN	Organizace spojených národů
SEK	Švédská koruna
USA	Spojené státy americké
USD	Americký dolar
WEF	World Economic Forum

Seznam použité literatury

- [1] BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export: Ekonomická charakteristika země Švédsko. [online]. [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/svedsko-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1000810/>
- [2] BusinessInfo.cz - oficiální pro podnikání a export: Společná obchodní politika EU. [online]. [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/spolecna-obchodni-politika-eu/1001599/>
- [3] CzechTrade - Partner pro váš export: CzechTrade ve světě - Švédsko. [online]. [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/czechtrade-svet/evropa/svedsko/>
- [4] Český statistický úřad: Databáze Eurostatu [online]. [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h>
- [5] *Doing Business 2012* [online]. Washington: World Bank, 2012, ISBN 978-0-8213-8833-4. [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: <http://www.doingbusiness.org/~media/FPDKM/Doing%20Business/Documents/Profiles/Country/SWE.pdf>
- [6] EUROPA - Oficiální internetové stránky Evropské unie: Schengenský prostor a spolupráce. [online]. [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l33020_cs.htm
- [7] Evropská komise: Česká republika a euro. [online]. [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/euro/ceska_cs.htm
- [8] GULLOVÁ, Soňa. *Mezinárodní obchodní a diplomatický protokol: nové trendy a reflexe změn ve světě*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011, 253 s. ISBN 978-80-247-3777-5
- [9] JIROUSKOVÁ, Klára. Reference mají ve Švédsku cenu zlata. [online]. [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-39516350-reference-maji-ve-svedsku-cenu-zlata>

- [10] KALÍNSKÁ, Emilie. *Mezinárodní obchod v 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 228 s. ISBN 978-80-247-3396-8.
- [11] KULHAVÝ, E. *Mezinárodní marketing*. 1. Vyd. Praha: BaBTEXT, 1992, 284 s. ISBN 80-90144-0-3
- [12] MACHKOVÁ, Hana. *Mezinárodní marketing: nové trendy a reflexe změn ve světě*. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2009, 196 s. ISBN 978-80-247-2986-2.
- [13] MILLER, Teri, HOLMES, Kim, FEULNER, Edwin. *The index of economic freedom* [online]. Washington: The Heritage Foundation and Dow Jones & Company, Inc, ISSN 1095-7308. [cit. 2012-02-12]. Dostupné z: http://www.heritage.org/index/pdf/2012/book/index_2012.pdf
- [14] SYNEK, Miloslav. *Podniková ekonomika: nové trendy a reflexe změn ve světě*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2000, 456 s. ISBN 80-717-9388-4.
- [15] SWEDEN.SE - The official gateway to Sweden: Business with Sweden. [online]. [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.sweden.se/eng/Home/Business/>
- [16] XAVIER SALA-I-MARTIN, Klaus Schwab [editors]. *The global competitiveness report 2011-2012* [online]. Geneve: World Economic Forum. ISBN 978-929-5044-746. [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2011-12.pdf
- [17] XAVIER SALA-I-MARTIN, Klaus Schwab [editors]. *Economic Freedom of the World 2011 Annual Report* [online]. Geneve: Cato Inst. ISBN 978-088-9752-528. [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: http://www.freetheworld.com/2011/reports/world/EFW2011_complete.pdf
- [18] ZÍKA, Martin. Gabriela Kónyová: Ve Švédsku uspějete především s inovacemi. *Mladá fronta E15: Deník pro ekonomiku a byznys*. Praha: Mladá Fronta, 2011, 5., č. 1010. ISSN 1803-4543.

Abstrakt

STANOVÁ, Daniela. *Podnikatelské prostředí, obchodní zvyklosti a specifika Švédska a jejich dopad na spolupráci s ČR*. Bakalářská práce. Cheb: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 61 s., 2012

Klíčová slova: podnikatelské prostředí, obchodní zvyklosti, Švédsko

Tématem práce je „Podnikatelské prostředí, obchodní zvyklosti a specifika Švédska a jejich dopad na spolupráci s Českou republikou“. Teoretická část se zabývá obecnou charakteristikou podnikatelského prostředí. Praktická část je zaměřena na analýzu podnikatelského prostředí ve Švédsku, pomocí mezinárodně uznávaných indexů Global Competitiveness Index, Doing Business Index, Index of Economic Freedom a Economic Freedom of the World Index postupně analyzuje jednotlivé prvky podnikatelského prostředí. Na základě této analýzy je pak zhodnoceno, jak kvalitní je podnikatelské prostředí ve Švédsku a jak složité je pro české subjekty proniknout na švédský trh. Dále se práce zabývá obchodními zvyklostmi a specifickým chováním Švédů, a tím poskytuje informace o švédské kultuře a radí, jak přistupovat ke švédským subjektům a jakého chování se vyvarovat.

Abstract

STANOVÁ, Daniela. *Entrepreneurial environment, business customs and specifications of Sweden and their impact on the cooperation with the Czech Republic*. Bachelor thesis. Cheb: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 61 s., 2012

Keywords: entrepreneurial environment, business customs, Sweden

The thesis subject is the “Entrepreneurial environment, business customs and specifications of Sweden and their impact on the cooperation with the Czech Republic”. The theoretical part covers the entrepreneurial environment general characteristics. The practical part focuses on the analysis of the entrepreneurial environment in Sweden. Using the international recognized indexes Global Competitiveness Index, Doing Business Index, Index of Economic Freedom and Economic Freedom of the World Index, it successively analyzes individual elements of the entrepreneurial environment. Based on this analysis, it is then evaluated what the quality of the entrepreneurial environment in Sweden is, and how difficult it is for the Czech entities to get in the Swedish market. It further deals with business practices and specific behaviour of Swedish and thus provides information about Swedish culture, and advice how to approach to Swedish entities and what behaviour to avoid.